

Te életutad már az indulása pillanatában elég rendhagyónak tűnik, hiszen gimnáziumba készültél, aztán egy gépészeti szakközépiskolai képzésben találtad magad. Jogi egyetemre készültél, aztán fizikai munkakörben, több éven keresztül fizikai munkakörben találtad magad, és mégis sokadszorra, talán ötödszörre, ötödszöri nekirugaszkodásra nyertél felvételt a jogi egyetemre, mi hajtott a jogra? Ugye azt gondolná az ember, hogy egy jogász, főleg egy ügyvéd, az a jogállamban egy értékesebb szakma, mint mondjuk egy nem jogállami körülmények között működő országban. Mi hajtott a jogi pálya felé, és különösen mi hajtott az ügyvédi pálya felé?

Nekem a szüleim értelmiségiek voltak. Az édesanyám, a Tisza Emma, a Tisza családnak egy elszegényedettebb ága volt ez a nagyapám, de elég volt a neve ahhoz, hogy azért a Rákosi-rendszerben, a nagyapámat is internálják, meg édesanyámat elítélik a Kalevaláért, mert megtalálták a házkutatást nálunk. Az édesapám az meg pedagógus volt, és nagyapa malomtulajdonos, tehát gazdag család volt, és őt viszont mint a népi demokrácia ellenségét távolították el a pedagógus pályáról, így aztán én elég rendesen egyéb kategóriába tartoztam. Édesanyám például nem kerülhetett vissza, eredetileg tanítóképző, nem is. Apám nem kerülhetett vissza. Apámat eltávolították a pedagógus pályáról, az édesanyám meg még ő postai tisztviselőként ment nyugdíjba, de több éven, több mint tíz éven át a szülőfalumban sem lehetett postamester vagy hivatalnok, mert Hírbátorba kellett eljárnia. Szóval, hogy mondjam, nem voltunk a rendszernek a kegyeltjei, de nem is ez a lényeg, hanem az, hogy azt pecsételte meg nekem a sorsomat a jogi egyetemi felvételi kapcsán, hogy '68-ban, amikor negyedikesek voltunk, akkor Iványi Gábornak a lelkész Iványi Gábornak a bátyjával osztálytársak voltunk, meg jó barátok is, mert én meg mellettük a Bessenyei téren voltam kollégista, a Bessenyei kollégiumban, és a '68-as téli szünet után az egyik osztálytársam, akinek válófélben voltak a szülei, édesanyám, akármilyen szegények voltunk, eljött a téli szünetre nálunk, és mi már vasárnap visszajöttünk a téli szünetből, '69 január, akár anyadikán, mert negyedévesek voltunk, diáktanács tagok voltunk, hogy mire a kicsik jönnek este, akkorra már mi ott rendezkedünk, és reggel, mielőtt eljöttünk, megreggeliztünk még Kállósejében, kiderül, disznósajtó gyomormérgezést kaptunk az osztálytársammal. Gergely Jóska mondhatom, mert ő alezredesként ment nyugdíjba, és ő is jogot végzett egyébként később, ott is sokadszorra vették fel. Tehát az a lényeg, hogy már estére valamennyire jobban voltunk, de még egy teljese volt a kollégiumban, és átmentünk a szomszédba Iványiékhoz, ott Tibi bácsi is lelkész volt, meg Péternek

az anyukája is, és akkor volt egy ilyen ifjúsági óra. Összejövetel országos a metodista fiataloknak. És mi is oda beültünk velünk egykorú fiatalok, és hát elég élénk politikai vita volt ott, hogy tulajdonképpen a cseh helyzet '68-as helyzet volt, és mint később kiderült, én valami olyasmit mondtam, hogy hagyni kell, hogy Dubcek csináljon olyan szocializmust magának, amelyet akar, nem kell ehhez szocializmusnak ebbe beleszólni, ami ilyesmi. És akkor minket elláttak ott a teájával, kekszel, Petine, hát ugye Gábornak a szülei, és visszamentünk a kollégiumba, majd valamikor a tavaszi szünet előtt egyszer csak behívtak bennünket, Iványi Petit, Gergely Jóskát és engem is, még egy osztálytársunk is ott volt Minácsy Misi talán, és behívtak minket a tanáriba, és fegyelmi eljárást indítottak ellenünk. Valami spicli volt beépítve ebbe a gyűlésbe is, és ugye az lett a vége, hogy Petit azt hiszem az ország összes középiskolájából kicsapták első fokon az volt a terv, hogy minket is eltávolítanak innen a Kossuthból, és hát bemondott bennünket még a Szabad Európa is, mert Tibi bácsiék ugye segítséget kértek, hogy üldözzenek Magyarországon diákokat, akik tulajdonképpen semmit nem csináltak. És nekem már akkor megmondták egyébként, hogy jobbra leteszek a jobbról, mert nem fognak javasolni. Nem lesz támogató javaslat.

Akármit csinál az osztályfőnököm például, mert az egy nagyon rendes ember volt. Ma is él, sokat is köszönhetünk neki, Noszály Mihály tanár úr. Hát magyarul arról szólt a történet, hogy elsősorban helyi ágyas voltam, második esetben is, harmadik esetben is, negyedik már nem sikerült, már akkor negyedik éve voltam lakodalommunkás, meg géplakatos, meg beállító lakatos, meg csőszerelő, meg hegesztő, meg hát vasasszak, hát rendesen kiálltam, és akkor már nem készültem fel annyira, és amikor már nem is voltam még a lányom, és megvolt már a nagylány, akkor még utoljára azt mondtam, hogy felkészülök, azt vagy felvesznek, vagy nem, de akkor már csak levelezőre jelentkeztem, és mint fizikai munkás évek óta eszem ágában nem volt beírni az érett rajzomba az, hogy az apámat is, a népi demokrácia ellensége volt a nagyapám, meg az anyám is. Így aztán egyéb kategória vagyok, hanem fizikai munkás vagyok, munka mellett szeretnék hasznosabb tagja lenni a társadalom jogi diplomával, és ugyanúgy jól felvételiztem, mint az elején, de ekkor meg már felvettek. Igen ám, de. Szóval azért két gyerek mellett én lakatosként akkor már jól kerestem. Volt iskolámban voltam karbantartó a Kossuthban, majd a Bánki Szakközépiskolába. Mindenes, tehát a vizes munkát, vízvezetékszerelő munkától alkotós munkáig, még egy kicsit az asztalos munkát is, kazánfűtést, mindenes voltam az iskolában is. Hát aki ha valaki kitalálta egyszer, hogy a fizikai munka mellett kikapcsolódás a tanulás, a szellemi munka. Próbálja ki majd, mikor hajnalban felkelek, mit tudom én, négy

órákor jövök be hajnalban fűteni, merem mondani, mert millió tanú van rá. Kazán cserépkályhát fűtöttem, másodállásban. Bejöttem kávézni, amiből a vonattal besétáltam az állomástól az akkori Vörös Hadsereg útján lévő, most Kállói úton lévő Kossuthba. Gyalogosan szépen befűtöttem a cserépkályhákat olajkazánt a téli időszakban és nyolctól meg karbantartó voltam. Este meg körülbelül fél háromnegyed hét körül hazaértem, károsanyag bevonattal. Aki ezután leül tanulni, és elvégzi majd az egyébként 10-10 éves, államvizsgát 11 féléves. Ötvös Orbán Tudományegyetemnek a jogi karát, annak megemelem a kalapomat azért. Szóval ez iszonyatos teher volt. Éveken át volt olyan, hogy azt mondtam, elmegyek erre a vizsgára, nem sikerül, nem jövök vissza, mert én nagyon szeretem a hivatásomat. Én nagyon szerettem volna előadásokat hallgatni, de levelezőn alig kap az ember valamit, a jegyzetekre van utalva, és ugye innen én hogy járjak be az előadásra, mert akik Pest környékén laktak, levelezősök voltak, bejártak a levelezősök, vagy az estiseknek, meg a nappalisoknak az előadására, hiszen nyilvános, nem adatott meg, meg időm sem volt rá, hogy a tanulmányi szabadság nem járt nekem, mert a karbantartónak nem jár, ha jogi hitelre jár. Tehát a rendőrségi szabadságon ment rá meg. Szóval borzasztó nehéz körülmények között elvégeztem az egyetemet. Most azután bocsáss meg, hogy mi volt a motiváció?

- Igen, mert volt azért a továbbtanulás tekintetében mondjuk.
- Gépész vagy akármi.
- Sokkal kézenfekvőbb irány is, nyilván akár a műszaki pálya, vagy ha mondjuk humán területen kacérkodtál, azért a pedagógusképzés édesapád nyomait.
- Mondok egy ellenőrizhető adatot.

Minden ellenőrizhető egyébként, amit mondok, én nagyon jó tanuló voltam általános iskolában. És emlékszem, Homoródi Pali bácsi, amikor a Kossuthban jelentkeztem, Patinás Plébániában, a Kárányi Éves gimnáziumban, akkor azt mondta nekem, hogy fiam, te ne menjél oda, az inas egyetemre. De mondom, Pali bácsi, hát tessék, hogy apámmal együtt tanított valamikor. Pali bácsi, hát itt van a szakközépiskola, és tessék megnézni, én a gimnáziumba jelentkeztem. És tényleg így volt, hogy volt meghirdetve a továbbtanuló tájékoztatóval a gimnáziumi szakközépiskola, és egyszer csak úgy döntöttek megyei szinten, tessék lerendezni, tanár úr. Hatvannégytől csak szakközépiskolás szakosodott. Tehát aki gimnáziumba jelentkezett, azt is szakközépiskolába vették fel, de volt autószerelő, ami a sláger szakma volt. Voltak a vízügyesek sláger szakma, autóvillamossági sláger szakma volt. Meg volt a két futottak, meg lakatos osztály, ahol senki nem jelentkezett valójában, mert egy eléggé miközben alapszakma, de

eléggé akkor nem egy felkapott szakma volt ugye. Tehát volt két autós osztály, egy autóbiztonsági, egy vízügyes, meg a két lakatos osztály ugye, és minket a gimiben jelentkeztek, azokat oda vették fel. Én még másodévben is ott akartam hagyni, hogy valahogy átmenjek gimnáziumba, mert nem érdekelt engem ez a szakma. Máshogy, miután nem vettek fel egyetemre többször is, és dolgoztam először rakodómunkásként, satöbbi, de utána elkezdtem dolgozni a szakmában, hegesztővizsgát szereztem, csőszernél, égővíznél dolgoztam, de dolgoztam, mondom, a nagyvásárteremben is rakodóként. Tehát azután már megszerettem a szakmát, meg hát ha már benne dolgozik az ember, akkor valójában jobban megy az idő, a munka, mert ha egy szeg néha nem a hurokban könyökölök, hanem teljesítményben dolgozok. Idő is jobban megy, mert többet is keres az ember. Meg hát ugye mi szegények voltunk, mert édesanyámnak a postai tisztviselői fizetéséből taníttatott engem ugye, meg nagyapának, meg nagyanyának, mint egykori kollégáknak, vagy földbirtokosoknak nem volt nyugdíja, egyiknek se. Tehát négyen éltünk, tőlem csak az állami gondozott került kevesebbe a kollégiumba, és 45 forint volt a díj, mert jól tanultam, meg annyira alacsony volt a jövedelmünk. Tehát nem úgy volt, tehát kellett dolgozni. Elvégeztem a jogi egyetemet, hogy mondjam, egy Élet. Először a 30 napot úgy kaptam meg, hogy államvizsgára felkészüljek, hogy felmentem panasznapi Pénzes János az akkori közgyűlés elnöke, a megyei tanács elnöke. És elmondtam, hogy az intézmény nem akar nekem adni szabadságot, és közben én jogi egyetemre járok, és akkor már a vége felé voltunk a beszélgetésnek, akkor Pénzes felajánlotta, hogy ő kislétei volt, én meg károsodtam. Szomszéd község felajánlotta, hogy Helmeczy elvtárs, ugye munkásórában mentem föl, felsétáltam egy elnöki fordulóra. Felajánlotta nekem, hogy menjek el dolgozni a Megyeházára, ő köt velem tanulmányi szerződést, és akkor lesz tanulmányi szabályom is, meg minden, mert dolgoztatok itt. És akkor én mondtam neki, hogy hát én már hogy' kössek tanulmányi szabályt. Én már elvégeztem az egyetemet. Nézett rám, és azt mondja, mit mond? Hát már az abszolút, ahol ő ma megvan. Csak államvizsgára szeretnék kapni harminc nap szabadságot, mert nem vettem ki a diplomadolgozatra se. Maga elvégezte így bejárva, melósként az egyetemet, a szép szabadságot. Igen. Elmesélem. Gratulálok.

Utána kikérdezett a körülményeimről, és kaptam az elismerésként gyakorlatilag az elnöki keretből a Kossuth utcán egy szövetkezeti lakást, amit kijelölt. Úgy, ahogy mondom. Így volt az első nyíregyházi lakásunk, aki két gyerekkel van, amikor 81 körül költöztünk be. Mondom, de hát a szocializmusban is voltak azért, nagyon rendes és empatikus vezetők. Ilyen volt például a dr. Pénzes János a

közlésen. Az volt az érdekes, hogy mikor kitört ez a balhé miatt, a metodista egyházbeli politikai vitakör miatt, akkor kihallgatott engem Miklós Imre, a Kádár-rendszernek az egyházpolitikai, vagy mit tudom én, milyen államtitkára, vagy nem tudom mi volt, vagy állami egyházügyi hivatal.

- Állami egyházügyi hivatal vezetője vagy akárki.
- Képzelve el a tanár úr az, hogy amikor először bementem a közjós elnöki irodába, amikor már közlésre elnök lettem, akkor jutott eszembe, hogy ugyanebben a szobában hallgatott ki Miklós Imre, mint diákot. Komolyan. Ők ugyanebben a szobában beszéltem Péntes Jánossal, és adott nekem, mint egy koldus gyereknek, ott fiatal házaspár voltunk, egy szövetkezeti lakást azért, mert én elvégeztem az eltemetést, hogy ez az ő elismerése, mert szerettem volna az újonnan épült Bánkiban megkapni a szolgálati lakást. Azt mondta, hogy ő ebbe nem szólhat bele, ha az igazgató mást akar, akkor adja másnak, de azt viszont garantálja, hogy ki fog jelölni engem az elnöki keretből nekem egy lakást. Sőt, egészen szocialista körökben elit embereknek számító emberek közé kerültem be, akkor még talán lakatosként, mert egy évig még voltam diplomás lakatos, mert nem vettek fel ügyvédi munkaközösségbe, és csak ügyvéd akartam lenni. Tehát én nem akartam.
- Kérdezni is akartam, hogy ha már származásilag nem is, de foglalkozási kategóriát tekintve a munkásosztályhoz tartozónak tekintettek, és elvégezte a jogi egyetemet, hát az egy belépő lehetett volna az államigazgatásba, az ügyészségre, tehát tulajdonképpen minden olyan jogi munkakörbe, ami az államszervezethez szorosan tartozik. Ugyanakkor viszont az ügyvédi pálya, azt gondolom, akkor is egy elég kontraszelektált jellegű pálya volt.
- Nagyon nehéz volt.

- Ahol nagyon-nagyon nehéz volt kívülről bekerülni. Tehát azért ez egy tripla hátrány volt, hogy nem nappali, nem jogász családból, nem ügyvéd családból származva, nem nappali tagozaton végezve az egyetemet, tehát tulajdonképpen kapcsolati tőke hiányában mégis hajtottad magad előtt a célt. Miért a jogi egyetem?

- Nekem a keresztapám is, ő is nem lehetett sose iskolaigazgató, ugye az anyám nővérének a férje, de ő kezelte igazgatóhelyettesként a könyvtárat a káros ebédet, a település könyvtárát. Nem volt külön iskolai, településkönyvtár, és egyedüli gyerek voltam, és nagyon-nagyon sokat olvastam már általános iskolában is, és akkor már elkezdett vonzani a jogi pálya, de egy filmélmény volt az, ami miatt nagyon megtetszett ez a pálya. A következő, nem biztos, hogy az a címe a filmnek, mert nem biztos, hogy utánanézek. Nem ítélet Nürnbergben. Ott az emlékezetem szerint Hitlernek az igazságügy miniszterét egy fiatal kirendelt ügyvéd védi. Ez a miniszter, ha jól emlékszem, nagyon nem védekezik, mert tudja,

hogy őneki nagy a felelőssége, mindemellett a saját egykori tanárát, vagy miniszterét egy fiatal ügyvéd védi, aki ennek ellenére mindent megtesz azért, hogy csökkentse a felelősségét, tehát olyan, hogy mondjam, olyan empátiáva, önfeláldozással és rátermettséggel védi a nehezen védhető, az erkölcsileg védhetetlen.

- Annyira nagyon tetszett nekem, és utána már elég sok olyan könyvet olvastam, ami jogi esetekkel foglalkozott. Ettől függetlenül ma már 40 valahány éves, 44 éves jogász ügyvédi múlttal, mert összesen három évig szünetelt a tűzéség, amikor főállásban közigazgatási elnök voltam, akkor még általában sajnós voltam még addig ügyvédként is dolgoztam, tehát több mint 40 éves ügyvédi tapasztalat után azt mondom, hogy a legszebb jogi pálya azért az a bírói pálya. Szóval, különösen ebben az elaljasult világban, ahol, ahol, hogy mondjam, szóval a bírónak megvan az a függetlensége, hogy a jogszabályoknak van alávetve a saját lelkiismeretének. Ma az életnek nagyon kevés olyan területe van, ahol ennyire függetlenedhet valaki a mindenkori hatalomtól, és ezzel azt gondolom, hogy mindent megmondtam.

- Ha jól számolom, már majdnem 30 éves voltál, amikor ügyvédi irodába kerültél.

1979. Tehát már 30 éves, 30 évet betöltöttem tulajdonképpen, betöltöttem, amikor 6-án, 15-étől lettem ügyvédjelölt, Úgy kerültem be ide, hogy az unokahúgom, Havasi Judit férjhez ment Bálint Pista bácsi unokaöccséhez, Dr. Fazekas Lászlóhoz, és az unokahúgomon keresztül Pista bácsival egy rokoni kapcsolatba került, és az ő segítségével kerültem be idegeneknek, és őhöz is kerültem. Ő volt a tanítómesterem, Bányi Pista bácsi, ő viszont Jogász dinasztia, a testvére, bíró volt, sógora, bíró, a család tele volt. Ő egy ilyen jogász, ő egy nagyon nagy iroda volt, nagyon nagy tapasztalattal rendelkező ügyvéd. Hogy mondjam, kiváló ügyvédi vénákkal, fantasztikus humorral, és hogy mondjam, szinte mondhatom, hát én apámat jobban nem ismertem, mert '55-ben kiszökött egyébként, apám benne van a Benedek István, kilenc vagy tíz kiadást megért Aranykertes című könyvébe, rögtön vele kezdődik az Önsorsrontó című fejezet, csak úgy mondom. Úgyhogy egyébként '55-ben hazajött Svédországból, mert kiszökött a határon. Intapusztán volt ez az intézet, megismerte a határt, megsértődött veletek az igazgatóra, átszökött a határon Svédországból. Itt volt az országos rendőrfőkapitány, mikor a migrációs helyettes, amikor közénk sereg voltam, és ők az én kérésemre megnézték az anyagát, '56-ban azzal jött haza Svájcba, hogy neki a hazájában kitört a forradalom és ő jött. Látták falubeliek, még az utolsó napokban is harcolnak Corvin közben, de a világon semmit nem tudunk róla. Tehát géppisztollyal a nyakába ott harcolt a környéken, hát valószínű,

hogyma valami többet tud, halomra lőttek mindenkit.

- Egyáltalán sírban?

- Nincs, nem.

- Tehát nincs a 301-esben, nem ítélték halálra, mint ellenforradalmárt, és vissza meg nem ment. Azóta semmi értelme nincs róla, tehát valószínű, hogy ott halhatott meg, gondolom én, de nem tudunk róla semmit. Tehát ide visszatérve, szinte apámként szerettem Vályi Pista bácsitól 30 évesen kerültem hozzá üvegjelöltnek, de nagyon-nagyon sokat tanultam tőle, meg nagyon sokat segített is azért. Lakatosként már jól kerestem. Ügyvédjelöltként feladni nem volt a hivatalos fizetésem, de nagyon hamar, két év alatt leszakvizsgáztam. Külön jegyzőkönyvi dicséretet kaptam már az elővizsgán is, és gyakorlatilag, amikor tőgyvédjelölt lettem, mintegy hat évig, nem voltam szabadságon, se minden szombaton bejárt. Hát két gyerek volt, de ezeket azért sajnálom, ezeket az éveket, mert úgy nőttek fel a gyerekek, hogy volt olyan év, megmondom őszintén, szégyen, nem szégyen, nem vagyok benne biztos, hogy tudtam, hogy melyik hanyadikos, mert annyira a feleségemre volt hagyva a gyerekeknek a nevelése, minden. Nem értem rá, semmire napi 10-12 órát dolgoztam.

- A 80-as években nyakig temetkeztél a munkába, abban a nyolcvanas években, amikor már nemcsak maga a diktatúra keretei puhultak fel, hanem egyre inkább akár az állampárton belül, akár pedig az állampárthoz képest kívül, értelmiségi körökben egyre nyilvánosabban kérdőjelezi meg a szocializmus létezését, de ezekből a vitákból, akár az MSZMP-n belüli fordulat és reform vitákból, akár a demokratikus ellenzék kezdeményezéseiből mit láttál, mennyire jutottál ehhez hozzá a '80-as években, hogy itt valami mozgás van.

- Mint ugye jogász, az ember állam és jogtudományi karon végez, nyilvánvalóan meg van fertőzve azért a politika által is, de nagyon sok volt nekem a munkám. Ugye ekkor írták rólam, ugye megjelent a szocialista időben, a Kelet-magyarország magazinban, ahol ugye Ráczy-botond írta, talán a szabolcsi Petrocelli, ugye én voltam a virtuális talán legnagyobb adófizető, emögött nagyon-nagyon sok munka volt, nagyon-nagyon sok munka volt. És hogy mondjam, a mindennapos városi politikai életbe nem nagyon kapcsolódtam bele. A rendszerváltás előtti két és fél évben nekem a politikai tevékenységem onnan merült ki, hogy bevállaltam a védői szerepet a pócspetri felújításos ügyben. Ez onnan jött, hogy az édesapám együtt járt tanítóképzőb, vagy tanárképző fogalom így, Som Istvánnal, a katolikus tanítóval, akire halált kért az ügyész, egy mondatért, és ugye életfogytot kapott, és tizenöt éve egy hónapot ült a fegyházban.

- Kapcsoljátok le a történetet?

- Igen, igen. Na mostan itt van egyébként a könyvborító, olyan Pista bácsi valahol. Hát itt a fia ugyanúgy néz ki, majd ezt fogod látni. Tehát azt akarom mondani, hogy az édesanyám meg a barátnője volt Popovics Sárának, a Posás kisasszonynak, akinek udvarolt Pista bácsi, mielőtt letartóztatták június 3-án, vagy másodikán éjjel, '48-ban, a bojlis események kapcsán. Ezután őt kiszabadította az '56-os forradalom, de a mukr, amikor szedték össze az embereket, visszavitték tölteni az életfogytot. És miután tizenöt éves egy hónapot leült, kiszabadult, néhány hónapon belül a feleségül vette az anyám barátnőjét, ugye a menyasszonyt, a kedvesét, aki megvárta. Született egy gyerekük, itt van a képen a koporsó mellett, a kilencvenhárom koporsója mellett, aki országos klipben tudós vetélkedőt nyert a televízióban, és ezért fel kellett venni egyetemre. Mert egyébként reflex volt az, ahogyan nem vették volna föl, mint én. De felvették, ez az egyetlen gyerek. Van ott két unokájuk is. Sárika néni éjjel itt él most is a városban, 90 éves már, és Pista bácsi nemrégien jelent meg, és hát az volt, hogy hozzáment feleségül, és hát mondom, hogy hogy magyarázzam. A Pócsperiben, amikor először becsatoltam, meghatalmazás, valamikor 88-87, valamivel így, nem egészen pontosan, nem engedtek felmenni az ügyészségre, lejött valaki, és elvette a lefüggésében a meghatalmazást, és utána úgy néztek rám, mint a véres ingre, és hát nem kíváncsi személy volt ott egy igazságot kereső ügyvéd, tehát az a lényeg, hogy ebben a perújításban én voltam az egyetlen ügyvéd, aki a bejutásba a részlet. Erre mondta, nyugodtan merem mondani. Itt, amikor kampányolt '98-ban, én Fidesz megyei elnök voltam, és a kampányzáró az a Krúdy moziban volt még, akkor létezett a Krúdy mozi. Annyian voltak Fidesz országos kampányzáróján a Horn Orbán-vita másnapján vagy harmadik napján, hogy még a csilláron is lógtak. Óriási tömeg volt, és Varga Misi a későbbi pénzügyminiszternek, hogy a miniszterelnök úr, Orbán Viktor a miniszterelnök-jelölt volt itt kampányolni, a Fidesznek meg az itteni jelölteknek is megvan valahol a felvétel is, ott mondta el Orbán Viktor, hogy nem azért kampányol mellettem, mert én vagyok a Fidesznek a listavezetője, meg képviselőjelöltje, meg megyei elnöke, hanem azért, mert akkor vállaltam el, vállalt el ártatlan halálra ítélt lelkésznek, meg a pócsveti elítélteknek, a koncepció perben elítélteknek a védelmét, amikor még azt sem tudtuk, hogy lesz-e rendszerváltás. Tehát őket még a rendszerváltás előtt mentették fel. Na most ez nekem azért minden energiámat lekötötte, tehát tárgyaltuk ezt mit tudom én egy évig, vagy még tovább is, és volt olyan, hogy egy héten két napon is, de nem egymást követő napon volt tárgyalás, hanem ahogy ő önök voltak, a fővárosi törvényszéken. Tehát a per újrafelvétel, az a család kezdeményezése volt, vagy te, mint a családhoz kötődő, tettél erre javaslatot, hogy próbálju, nem, ez úgy volt, hogy az Ember

Juditnak a Pócspetri című filmje az tíz évi dobozban volt.
-

- Nyolcvankettes.

- Nyolcvankettes, akkor hat évig, mit tudom én, valahogy így. És elkezdtek levetíteni. És én valahogy, nálam a BM Plusz-ban valahogy eljutottam, és megnéztük talán Sompista bácsival együtt. És abban ő nem nyilatkozott, mert nem mehet, mert akkor járt főiskolára, vagy középiskolába. Attila, és akkor félt, hogy nem fogják felvenni. És azután én írtam levelet, hogy periódust kezdeményeznénk ebben az ügyben, és az ügyészségen keresztül kellett válaszra se bírattatni. Igen ám, de a kormány is szorgalmazta, hogy vizsgálja meg a prioritás lehetőségét a Legfőbb Ügyészség azért, mert az én tudomásom szerint Vatikán ragaszkodott ahhoz a diplomáciai kapcsolatfelvétel kapcsán, hogy tegye tisztába a magyar állam a koncepciók perекbe elítélt egyházi méltóságokat, Mindszenty Asztalos Jánost, Grósz érseket és sok egyházi méltóságot ítéltek el teljesen ártatlanul. És nagy immelámmal nekilátott a felújítási nyomozásnak a legfőbb hírség, és én meg becsatoltam a meghatalmazást, amit Sompista bácsi adott először, ő adott megbízást. Utána Királyfalvinak a rokonai. Utána megbízást adott Asztalos János, mert őneki szerencséje volt, mert Pista bácsi katedrán volt, amikor érte jöttek március valahanyadikán, '40 vagy '57-ben, összeszedték a mikroszt, elvitték. Asztalos János pont elment Feldebrőn az utolsó kenetet feladni valakinek, amikor érte jöttek az ÁVH-sok, a pufajkások. A lány testvére biciklire jött, mert tudta, hogy hova ment. Utána ment. Itt a kerékpár testvére nem menekült, mert érted jöttek az ávósok. Elmenekült, azt mondta, hogy János, és ki tudott menni a határon. Ő volt ugye a disszidenseknek a lelkesze Bécsben, és utána Németországból jött haza már a periódusra, tárgyalásra. Itt ülünk egymás mellett János bácsival, még akkor volt hajam is.
- Amikor a nyolcvanas évek végén, de még bőven a kilencvenes választások előtt elindult az a per, akkor az ügyvéd kollégák nem néztek rád furcsán, hogy ügyvéd úr
Laci,

- Kell ez neked?

- Anyám sírva fakadt, anyám sírva fakadt, majd mutatok valamit majd ebben a könyvben.

- Vagy az engedélyeddel játszol, hogy.

- Nem, hát végül is én tudtam, hogy azzal játszok, de itt ez az édesapámnak az iskolatársa volt, az anyám barátnője volt, Sárika néni, azt tudom mondani, hogy nem lett volna tisztességes, hogyha én nem, hogy mondjam, nem szállok bele ebbe, meg nem is sokszor kockáztattam az én alkalmammal szemben. Szóval ez a jelenlegi hatalom, ez a nyelvrendszer, hogy mondjam, sok oka nincs arra, hogy

engemet szeressen. Hát ők nyírták ki gyakorlatilag Dávid Ibolyát teljesen ártatlanul a politikából Erényi Karcsit, Juhász Ferinek, a honvédelmi miniszternek öt és fél évig tartott a büntetőügy, és bűncselekmény hiányában mentették fel. Én voltam a védője, de benne voltam a Szilvási Laborc ügyben védőként, tehát azért mondom, hogy sok okuk nincs rá arra, hogy engemet nagyon szeressenek.

- Jól tudom, hogy ez a pócspetri-perújítás volt az egyetlen olyan koncepció perben elítéltek, amit újratárgyaltak?

- Amit újratárgyaltak, sőt, akkor mondom neked valamit, tanár úr. Szerintem én vagyok az egyetlen ma még élő magyar ügyvéd, aki Péter Gáborral személyesen találkozott a saját lakásán.

- Az Államvédelmi Hatóság vezetői lakását elrendelte Olti, vagy Strausz János, a későbbi alkotmánybíró, és hát az az igazság, hogy mindig beteget jelentett, ő volt a tanácsvezető bíró, igaz?

- Későbbi alkotmánybíró. Szavaztam rá, hogy ő legyen az alkotmánybíró, legyen, mert akkor már képviselője voltam a parlamentnek, és még az Alkotmányügyi Bizottság tagja, és benne volt az életrajzában, hogy a Pócsvölgyi Perth ő tárgyalta újr, egyébként kiválóan, és felmentő ítéletek születtek, de mindjárt akarok valamit mutatni, hogy a harmincadik születésnapomon, bocsánat, a 40. születésnapomon, ugye, adtam be egy indítványt. Mindjárt mutatom.

Muszáj megnéznem a torzul Tévedik, mert át van szerkesztve a második kiadás.

Ugyanazt csak bővítette.

- Mindjárt mondom.

Itt van. Korábban 170. oldalon van, kollégiumban 100. oldal körül volt.

Ezt akkor rajtam kívül nem sok ügyvéd merte volna leírni. Tisztelt Fővárosi Bíróság, Asztalos János és társai ellen folyamatban lévő érési ügyben, mint az egynek a meghatalmazott és kirendelt feltételű megoldása, ahhoz engem lehet. Egy bizonyítási indítványom az alábbiakban terjesztem el, hogy a Legfőbb Ügyészség nyomozó osztálya által benyújtott felújítási indítványhoz csatolt, megjelölt tanúkon túlmenően tanúként kérem meghallgatni az alábbi személyeket, Dr. Orthy Vilmos Mindszentyt is elítélő vérbíró. Dr. Jávör Iván a tanács tagja. Dr. Szilvai Géza, ő volt a jegyzőkönyvvezető. Ő erre tudtam bizonyítani, hogy Olthy meghamisította a jegyzőkönyvet. Péter Gábor, Tímár István, Péter Gábor egyik helyettese, Bécsi Gyula, Péter Gábor másik herceg, későbbi igazságügyi miniszter. Itt agyonverték a börtönben egyébként. Nem őt, részviseltették, hogy Varga György ÁVÓS, Kovács ÁVÓS, Tündik, ÁVÓS. Jakab

Mária ávós, Iglói ávós, Végvári József ávós. Elrendel. Ja, és itt van az indokolás. A periódusos nyomozás során a kihallgatott vendégtanúk részben a nyomozati cselekmények fogamatosságával kapcsolatos körülményekről, részben pedig a bírósági eljárás körülményeiről, egyes politikai körök, illetve kormánytényezők, nyomozóhatóságot, illetve bíróságot káros irányba befolyásoló szerepéről. Én irtányozom, hogy a budapesti törvényszék, mint rögtönítélő bíróság perjeléről készült rádiófelvétel hanganyagának beszerzését, amely a hanganyagot a legfőbb ügyészség a periódusos helyesírás során beszerzett. A perújításból kitűnően meghallgatni nem indítványozott, és nem bocsátott a Fővárosi Bíróság rendelkezésére. A perújítási eljárás adataiból kitűnően a tárgyas rádiófelvételen nem egyezik a tárgyas hiányzó körrel, ami az ítélet meghozatalánál áll, mint közvetített nyilvánvalóan felhasználásra került. A perújítási nyomozás adataiból kitűnően tárgyalási jegyzőkönyvben a bíróság részéről javítások, kézzel történő beírások történtek oly módon, hogy az érdemben a vádlottak bűnösségére is kioltott. Az első mondatom szerint a fentiekben indítványozott tanúk kihallgatására jelszót teljesítünk, kollégák hangfelvétellel történő összehasonlítása során olyan bizonyítékok merülhetnek fel, amelyek valószínűvé teszik, hogy az alapügyben eljáró bíróság valamely tagja kötelességét büntető körülmények között megszegte, így megvalósul a BH élő szakaszában meghatározott felújítások is. Legfőbb ügyészség, hát a kihallgatott némit hányzott munkaügyben Horthy János, Molnár József, Erdély, Mayer Antal tanúkenti meghallgatását ellene, mivel ezek a személyek a nyomozás során elsősorban az új tényre, bizonyítékokra nem hivatkoztak. Nyíregyháza '89. november 6, pont a 40. születésnapomon, anyám sírva fakadt. Na, hogy mi volt ez az indítvány? Azt mondja nekem Ember Judit, hogy Üveg úr. Megvan a hangfelvétele ennek a pernek, viaszlemezen. És megszerezte a Rádió Hangarchívumából Ember Judit ilyen csörlős magnószalagon. És elkezdtek összehasonlítani a királyfalvi vallomását, a tárgyalási vallomását, a jegyzőkönyvét, meg a hangfelvételt. Volt egy rikácsoló pulpituson, hogy hozzák be a puskát, amivel lelőtte a rendőr. És behozták a puskát, és akkor mondja Királyfalvinak, hogy mutassa meg, hogy hogy lőtte meg a rendőrt. És hát szegény, hát anyu verték, nem tud, nem is örülök. Ki se volt, amikor ő is eldőlt, és azt mondja, hogy fogtam a puskát és lőttem. Fogtam a holtig, berakott ide egy ilyen jelet, beszúrogatott, fogta a puskát, és a rendőr mellének irányítva, célózva, és folytatódik, hogy lőttem. Megcsillagozta, jav, volt is szélen, kicsi, javította Olti. Szilvai Géza bácsi akkor még fogalmazó volt, ekkor már egy idős polgári bíró a fővároson, és ő volt a jegyzőkövető. És először kihallgatotta a szilvait. Szilvia elmondta, hogy én azt írtam le a jegyzőkönyvben, amit mondott Királyfalvi. Fogtam a muskátlit és lőttem. Mondom, szia, hogy

került a többi helyezékembe? Azt mondja, én, ez a tanácselnök úrnak az írása, az Ortié. Ő javított bele, a jegyzőkönyv ügyvéd úr az, amit a tanácselnök jóváhagy. Ha ő belejavított, ahhoz nekem közöm nem volt, de ez teljesen biztos. Ezután a Tanúként kihallgatottam, megkérdeztem tőle, hogy mondtam neki, hogy mutatok-e bemutathatóban jegyzőkönyve, Orti úrnak be. Orti úr, nem köteles a kérdésemre válaszolni, ez kinek az írása? Ugye ez az övé. Mondom, és miért kellett ezt beírni? Mert rosszul írta a jegyzőkönyvvezető. Azt mondta, hogy neki irányította célozva a puskát. Jó. Mondtam Olthival, hogy nem köteles valamit tenni, önmagát nem köteles bűncselekmény elkövetésével vádolni. Vegyem tudomásul, hogy ő nem vádolja. Akkor indítványoznám tanácselnök úr, hogy hallgassuk meg a hangfelvételt. Nagyon szépen le lehet játszani, így a pofájába. Fogtam a puskát, és lőttem. Kérdeztem, Olthy úr, hol van a rendőrnek célozva? Tudja-e Olthy úr, hogy ez közokirat-hamisítás, a célzott lövést adta a szájába, amit nem mondott. Ez van benne az ítéletben, hogy célozzon előtte. Közlekedett hamisítás kellett ahhoz, hogy a politikai hatalomnak megfelelően helytelenül helytelen legyen. Hát ezek a fideszes gyerekek ott szurkoltak nekem, mint a kisleptalok, ők voltak akkor. Engem a Fideszben is úgy vettek fel, hogy a kongresszust vette fel, mert idősebb voltam, mint a korhatáros volt a Fidesz. 90 éves elején, vagy 90-ig.

- Erre majd mindjárt még vissza is akarok térni.
- És akkor azt akarom mondani, hogy na most ezek után, ezek után ugye kihallgatott Tímár, de Tímár például elmondta, hogy kihozták az embereket. Péter Gábor például szidta Kádárt, mint a bokrot. Szóval voltak olyan nyilatkozataim, ami kabaréba illett, azt mondja, a kihallgatásának a végén már nem is jegyzőkönyvben annyira, de megvan a hangfelvétel most is. Azt mondja, hogy megkérdeztem, talán én, vagy Strauss tőle, hogy hát őt hogy fogta el, vette őrizetbe tudni. Rákosi, hiszen ő volt az árva, ő a főnöke. Azt mondja az új hűrt bíró úr, hogy meghívott az Istenhegyi úti villájába vacsorázni, a feleségemmel együtt, és oda berohantak a Rákosi biztonsági emberei és megbilincseltek. Azt mondja Péter Gábor, hogy ezt példátla, mondja Péter Gábornak a bíró. Strauss azt mondja, hát Péter úr, ezt példátlan. Azt hiszem, Péter Gábor nem példátlan, bíró úr, mert Szakositsot is így tartóztatta le. Tehát azért mondom, hogy megérték a pénzüket nagyon. És akkor én ezzel nem voltam kötve teljesen ezzel a perrel, de amikor kényszeredett a választás, akkor elindultam független jelöltként. Nem csatlakoztam sem az SZDSZ-hez, sem a Fideszhez, sem nem csatlakoztam az MDF-hez sem. Mindegyikkel szimpatizáltam az ellenzéki pártokkal, soha nem voltam MSZP vagy MSZMP tag sose. Szimbolizáltam velük ezzel az ellenzéki pártokkal, akár kisgazdákkal, keresztényekkel is, mert végül is családi indíttatásból is

ellenzéki felállású voltam, meg emiatt a per miatt is, ugye ez azért kitolt rendesen ellenzéki oldalra. Engemet azért komoly szocialista politikusok is érintettek, hát kádár is nem volt, amikor agyba-főbe verték az embereket, hogyne. Hát azért volt dobozban a film. Persze.

- Ez egy igazi kirakatper volt. A politikai elit megfordult benne.

- Rajk László.

- Tanár úr. Hát volt, hogy elismerte a tárgyaláson, nézd meg a jegyzőkönyvet, az én kérdésemre, hogy bemutatta rajtnak a kihirdetése előtt az ítéletet Jávör Ivánnal átküldte. Rajt belejavított, és az lett kihirdetve, amit Rajk belejavított. Csak ennyire függött a bírói hatalommal végrehajtó hatalomtól. Akkor megkérdeztem, hogy miért Jávör Iván vitte át? Tudta Olthy úr, hogy rájuk fogják nézni az ítéletet. Azt én nem tudtam, ha tudtam volna, én vittem volna át. Ott van benne.

- Akkor mondhatjuk, hogy maga a felújítás és a felmentő ítélet az lényegében a szakmai és a közéleti pályádat rakétamódon indította be, hiszen országos ismertséget szereztél mind szakmai körben, mind a politikában. Akkor hogy a csudába lehet az, hogy mégis egyéni jelöltként indultál a 90-es választásokon, mikor 44 párt próbált mandátumot szerezni, gombamód szaporodtak a politikai mozgalmak, és hát azért azt mindenképpen lehetett látni, hogy pár támogatottság háttér nélkü, mezítlábasan nem nagyon lehet belelépni ebbe a politikai klubba.

- Valamit ehhez képest az MDF indította Takács Pétert, aki megnyerte az egyest, és csak az egyesről beszélek. Labóczy Gézát, a lelkeszt indította a nagyon népszerű ehhez, de Jézus, aki második lett. Kósa Feri a kiváló filmrendező, Nyíregyházi gyökerű Kósa Feri, az MSZP, aki harmadik lett, és én meg a negyedik lettem függetlenként, úgyhogy tizenvalahány pártot előztem meg. Tizenvalahány olyan személyt, aki mögött párt volt, kereszténydemokrata kisgazda, Fidesz, mindet megelőzte.

- Tíz százalék körüli eredményt értél el a '90-es választás első fordulójában. Azért ez valami mégiscsak elégtétel volt, nem?

- Persze, hát nekem nem volt mit szégyenkezni, mert azért párt nélkül vertem meg mit tudom én tíz pártot, mert körülbelül tízet azért megvertem.

- De hogy akkor önjáró voltál, az valamennyire a karakteredet is jól mutatja, nem ezt a fajta független értelmiségi attitűdöm, hogy ha engem akkor megkeres az MDF vagy az SZDSZ, vagy a Fidesz akármelyik. Biztos, hogy nagyon jól szerepeltem volna, mert ugye nem azért, mert a párt annyira népszerű volt itt, hanem azért, mert ugye rendszerváltó hangulat volt, és azért, mert én még hozzá

tudtam volna adni azt az országos és megyei ismertséget, amit az ügyvédi tevékenység, meg a pócsvetői, meg a hasonló nagy ügyekben ellátott védői szerep még hozzáadott volna. Ha ez a három megkeresett volna, akkor ezekben a színekben szívesen elindultam volna, akkor még nem volt ilyen árokásás, tehát akkor még viszonylag egységes volt ugye az SZDSZ és a Fidesz, és volt ugye az MDF, már ekkor azért itt látszott, hogy ez egy talán két pólus lesz, de még akkor.

- Hát annyira nem.
- Akkor még egyenes, igen.
- Annyira nem.
- A kommunisták.
- Így van. Annyira nem, hogy például Gulyás József egyszerre volt tagja a Fidesznek, az SZDSZ-nek, és az MDF-nek is egy rövid ideig, '89 ősze és kilencven tavasza között.
- Tehát, hogy ez egyszer váltotta az SZDSZ-t.
- Nyilván utána maradt az SZDSZ-nél.

Említetted ezt, hogy rendszerváltó hangulat volt, és hát ebben azért eléggé megosztott a, mondjuk úgy, a tudományos közvélemény, meg úgy általában szerintem a közvélemény is, hogy volt-e rendszerváltó hangulat vagy nem, volt-e eufórikus élmény vagy nem volt. Mindenesetre azért ez egy meglehetősen csendes forradalomnak, vagy csendes rendszerváltásnak, vagy ahogy a csehek mondják, bársonyos forradalomnak tekinthető.

- Tetszettek volna forradalmat csinálni, mert ez tényleg nem volt forradalom, tehát ez egy békés rendszerváltás volt, aminek kapcsán azért tudnék mondani tucatszámra olyan embereket, akik nem kapták meg azt a büntetést, amit megérdemeltek volna. Mert azért ahogyan működött a Rákosi-diktatúra, vagy ami történt, azért '56 után lesz a megtorlás, azért azt amellet nem egyedül Biszku Béla ellen kellett volna eljárást indítani, meg nem most, néhány évvel ezelőtt, meg nem bujbiszku ellen, akinek közvetlen szerepe nem tudom, hogy mennyire volt, mennyire nem volt. Tehát magyarul voltak itt olyan birkák, amikor megkérdeztem Oltitól, hogy Királyfalvi mit mondott, amióta miután kiadta az utasítást, hogy végezzék ki, mert a bíró adja ki az utasítást az akkori törvények szerint. Mit mondott utoljára? Nem emlékszem rá. Hát mondom, hogyhogy? Hát ez volt az első ilyen ítéletem, egy halálos ítéletem, ez volt az első Horthy-nap. Nem mondom, hát a bíró adja ki az utasítást. Nem tudom megmondani, mert sok ilyen eseményen vettem részt. Magyarul sok embernél adtunk az utasítást, hogy biztos nem ismered a történetet, nem is kell ismerni. Az Eötvös Tanácsot szedték össze sebtében, statáriális bírósá. '48-ban, Attila. Hát három évvel a háború utáni

statáriumban?

Egy statáriális bíróság volt, hogy Réz István, a szociáldemokrata igazságminister elrendelje a statáriális bíróság felállítását, azt Péter Gábornak a helyettese, Tímár aki egy képzett jogász volt, azért el résznél, hogy ez Rákosi kívánsága, meg Moszkva kívánsága, vagy nem tudom, micsoda, és elrendelik, hogy a statáriális bíróság felteszi, és másodikán dörzsölöd a lövés, vagy harmadikán, másodikán. Tizenegyediken halálos ítélet születik. Ki lesz nap múlva be van tárgyalva, le van nyomozva. A legkisebb büntetés az tíz év a statáriális bíróságon. Vagy felmentés, a legnagyobb meghalál, szinte mindenért alá jár. Táviratrongálás, halálbüntetés. Kitalálták, hogy távidat rongált, ugye, Vitéz Gábor, aki elcsapta a vezetéket, felbújta a papfolt, a felbújtóra életfogytot adott Volti, aki elvált arra majd tíz évet. Na, de hát azért mondom, hogy ja, és azt akarom mondani, hogy az volt az utasítása Rajknak meg Rákosinak, hogy halálra kell ítélni a papot, meg Királyfalvit is. Királyfalvit ki kell végezni, hogy példát statuálni, hogy a népdemokrácia rendőrért nem lehet megölni, és nem lehet ilyenre felbujtani még a papnak se, őt is halálra kell ítélni. De miután az Eötvös tanács a halálbüntetés után átalakul kegyelmi tanácsá, és megtanácskozzák, halálra ítéltük ugyan, de javasoljuk kegyelemre vagy nem, ha javasolják, akkor télidőn. Ő volt a köztársasági elnök.

- Köztársasági elnök.
- Ha nem javasolják, akkor két órán belül kivégzik. Az utasítás az volt, hogy Asszonyos Jánost javasolni kell kegyelemre. Külön fejedben ki kell végezni. Asszonyos János nekem mondta el, hónapokig minden reggel azt hitte, hogy őt jönnek akasztani reggel, mikor jönnek a folyosón, mert nem tudta, hogy kegyelmet kapott, azt se közölték vele. Sőt, együtt ült Jávor Ivánnal. A börtönben csinált neki János bácsi, Rózsafüzért, hogy megbocsátotta magát. Kicsit úgy érzem, mikor beszélünk erről, hogy mikor Bacsó Péter írta a Tanú című filmnek a forgatókönyvét, vannak bizonyos momentumok, amik ugye a filmnek elég központi elemi.

- Bár valószínűleg minden koncepció per, meg annak a végrehajtása nagyon hasonló volt a '40-es évek végén, '50-es évek elején. Rendszerváltás pillanatában vagyunk, és ez a rendszerváltó hangulatomon csak annyi kérdésem lenne, hogy mennyiben volt talán legalacsonyabb választási részvétel a 90-es választáson, azt hiszem 55%, de úgy országosan is a 63% körüli részvételi arányátlagot mértek.

Mi lehetett az oka annak, hogy az emberek távol maradtak. A választópolgárok egy jelentős része akkor, amikor negyven év után, több mint negyven év után ismét szabadon, több párt közül lehet választani, és közel a negyven százaléka a

választási jogosultaknak, itt a megyében meg majdnem a fele nem élt a választójogával. Ezt mivel magyaráztad?

- Azt hogy mondjam? Szóval ezt azóta is kutatják, talán okosabb emberek, politológusok, meg egyéb politikai tudományok vonatkozásában kutatással foglalkozó nagyon okos egyetemi tanárok, tudósok. Nagyon nehéz erre magyarázatot adni, de én azt gondolom, hogy a rendszerváltás előtt szavazni gyakorlatilag kötelező volt. Mindenki szavazott, tudjuk. Ha nem szavaztak, akkor leszavaztak helyette. Na most azt gondolom, hogy nem szoktak vele foglalkozni a politológusok, de a magyarok egy része azt mondta, hogy na végre, nem kell, nem vagyok köteles szavazni menni.

- Tehát a szabadságunk egyfajta megélése.

- Egyfajta megélése volt sajnos a szabadságnak is, és hogy mondjam, a másik az, hogy már akkor is polarizálódott nagyon a nagyon sok párt miatt polarizálódott a politika nagyon. Na most, hogy mondjam, istenigazából én azt gondolom, a magyar ember nem tudta felmérni annak a jelentőségét, hogy mit jelentenek az 1990-es választások? Fogalmunk nem volt az embereknek, azért azt gondolja a tanár úr, hogy azért ekkor már '90-ben, '45-től '90-ig eltelt 45 év. Generáció felnőtt, megöregedett, kihalt. Tehát magyarul fogalmuk nem volt, hogy itt, hogyha jó vezetőket választunk, akkor itt egy új világ épülhet fel. Nem mérte fel a magyar. Az értelmiség nyilván felmérte, de például a vidéki lakosságot, azt, hogy mondjam, olyan nagyon nem érintette meg. Például, hogy a mi megyénket, ahol rendkívül nagy létszámú a kisebbség például. Nem mernek szavazni. Minden szavazáskor az összes ajándékot, Baksist elfogadják, aztán már az nagy dolog, ha elmennek szavazni, de egyáltalán nem biztos, hogy nem arra fognak szavazni, aki utoljára főzte a gulyást. Szóval ezt a választást többek között az tette lehetővé, hogy 1989 nyarán a Nemzeti Kerekasztal tárgyalás során, ha nem is konszenzusos alapon, de azért elég széles ellenzéki felhatalmazással, született egy megállapodás, amely a hatályban lévő alkotmány módosításának a fontosabb rendezőelveit tartalmazta, és hát ezzel azért nagyon komoly viták voltak. Az egyik vita az, hogy vajon alkotmányozói nemzetgyűlés szerepét betölthette-e legitim módon a '85-ben megválasztott országgyűlés, másrészt pedig az, hogy ugye a hatályos alkotmány a 49-é, akkor hatályos alkotmány a 49-é, 20-as törvénynek. Ez ugyan egy generális módosítása volt, viszont új jogszabály nem született, tulajdonképpen nevében még a sztálini hagyományokra utal vissza. Tehát, hogy tulajdonképpen ez egy jogász szakmai szemmel és közélet iránt érdeklődő ember szemével ez egy legitim vagy nem legitim alkotmánymódosításnak volt tekinthető. Vagy ez egy szükségszerű feltétele volt annak, hogy '90-ben abból a szempontból legitim volt, hiszen egy, hogy mondjam, a korabeli alkotmánynak,

törvényeknek megfelelően megválasztott országgyűlés hozta meg a módosítást. Az érdekessége az egész ügynek az, hogy egy szocialista parlament hozta meg a kapitalizmus alapjait lerakó alkotmánymódosítást, meg a szabad választásoknak a lehetőségét. Ez egy óriási dolog. Én ott voltam Sompista bácsival, iratokat tanulmányoztunk a Pócsmentő ügyben, amikor kikiáltotta a köztársaságot.

- Szűrös Mátyás.

- Ott volt a német kormány, satöbbi, tehát hogy mondjam, ez egy óriási dolog volt. Hogy mondjam, a saját árnyékát átlépte az a kormány, mert hogy mondjam, szóval az, hogy én azt gondolom, hogy a német kormány idején már a német kormány tagjai is, meg szerintem a szocialista vezetés is felismerte azt, hogy tarthatatlan a rendszer. Ment az Ellenzéki Kerekasztal, ahol azért - hogy mondjam - nagyon sokféle nézet ütközött, de egyben biztosak voltak, hogy vége van az egypártrendszernek, például többpártrendszer lesz, igaz? Szabad választásoknak kell lenni. Maradjunk annyiban, hogy az utolsó választáson már nem egy jelölt volt parlamenti képviselőnek, hanem kettő. Hát azért, szóval, hogy mondjam, ennek azért a demokráciája az ezeknek a parlamenti rendelkezéseknek köze nem volt. Én úgy gondolom, hogy a Azért. Szóval én úgy gondolom, hogy a német kormánynak a tagjai azért azt tökéletesen felismerték, hogy ha nem akarnak nagyobb - hogy mondja, radikálisabb rendszerváltást, ha nem akarnak, akkor el kell menni a követeléseknek abba az irányába, hogy teljesítjük a követeléseket, amit azért elég jól megfogalmazott az ellenzéki kerekasztal már akkor is. Na most, hogy mondjam, én azt gondolom, hogy azzal, hogy belementek azoknak a módosításokba, jogszabály módosításokba, jogszabály módosításokba, ami lehetővé tette a szabad választásokat, azért én azt gondolom, hogy elég komoly vérontást kerültek el, mert azért ha parancsot kapnak a rendőrség, parancsot kapnak a munkásőrök, satöbbi, akkor én azt gondolom, hogy itt folyhatott volna a vér, mert akkor már lásd, mondjuk Nagy Imre temetés, azért akkor már, amikor összegyűlik egymillió ember a Hősök terére? Miért számolom? Egy kommunista vezető újratemetésén, akit a kommunizmus áldozatának tekintettek, a magyar nép áldozatának is, mert ugye Nagy Imre ugye persze jutott a szovjet csapatok ellen, kilépett a Varsói Szerződésből, meg mi csinált egyet-mást. Én azt gondolom, hogy legdrágább az emberi vér, én azt hiszem, hogy sok mindent kívánni való fejben, ha utána akkori jogalkotás. A rendszerváltás is. De ennek ellenére én azt hiszem, hogy ez volt a jobb forgatókönyv, mint az, ha felfegyverzem a munkásőröket, ellenállok, összeszedem az ellenzékieket, szóval lett volna millió módszer arra, hogy elodázzák, meg hát azért ne felejtsük el, hogy a rendszerváltás idején azért igencsak meggyengült a Szovjetuniónak a befolyása

is Magyarországra, meg a gorbacsovi bulik az, hogy finoman fogalmazzak, azért az nem nagyon kedvezett az itteni diktatórikus vezetőknek. Igaz, mert nem.

- Itt a Szabolcs megyében mennyire volt puha, vagy éppen mennyire volt keményebb az MSZMP, mondjuk az országos vezetéshez képest. Bár hozzá kell tenni, hogy Kádárt ugye Grósz Károly követte az MSZMP főtitkári székében, és hát ő sem tekinthető egy nagyon reformkommunista vagy liberális szemléletű kommunista politikusnak.

- Hála Istennek, a grófnak a befolyása meggyengült, és a német kormány idejére azért már, hogy mondjam, ő már nem volt abban a helyzetben, hogy az élére álljon mondjuk egy radikális rendszerváltás elleni erőnek, nevezetesen a szocialista pártnak. Tehát itt már azért, hogy mondjam, nem biztos.

- Ugye, megosztanak a vélemények, Takács Péter például azt mondta, ez az egyik legkommunistább megye volt itt a keleti határszélen. Mások azt mondták, hogy a megye nem volt semmivel keményvonalasabb, mint mondjuk a többi. Neked vannak ezzel kapcsolatban élményeid? A '80-as évek legvégén?

- Igen, a tanítómesterem volt a védője Tomasovszkynak, az egyik '56-os halálra ítéltnek, Tomasovszky meg ki volt a másik vége?

- Nekem mindnyájan szembe fog jutni a szilárdság.

- Szilágyi, így van.

- Nem vagyok benne biztos, hogy melyiknél, de az egyik '56-os halálra ítélt nyíregyházi halálra ítéltnek a védője volt azért, tanítómesterem sok mindent elmondott, tehát '56 után az, hogy ezt a két embert, ezeket a mártírokat kivégezték, ez azt gondolom, hogy ez egy nagyon nagy Justice Moore volt, egy borzasztó igazságtalan dolog volt, mert szóval semmi olyan cselekmény nem volt, amiért a halálbüntetés során, vagy amiért büntetést kellett volna kiszabni. Most ahhoz képest, ahhoz képest, ebben a megyében pont azért, mert mi voltunk legközelebb szövetelni ahhoz, és itt viszonylag hamar megjelentek a szovjet csapatok, éppen ezért itt azért nem voltak sőt, hiszen például nem voltak lincselések, meg olyan forradalmi események, ahol a régi, mert rend vagy a forradalmárok hathatósan összeütköztek volna. Tehát, ha itt annyira azt állítják, hogy ez a legkommunistább megye volt, ez nem, egyszerűen tényszerűen nem igaz. Semmivel nem volt ez az egyik kommunistább, mint más, de sokkal szegényebb volt, mint az összes többi megye, akkor is, mert most is. Ami nagyon nagy baj.

Bihari Mihály mondta talán egy előadásában, hogy a '89-ben elfogadott alkotmánymódosítás már egy olyan normaszöveg volt, ami már alkotmányos vagy alkotmánybíróági védelemre érdemes volt.

Mennyiben jelentett ez az alkotmánymódosítás a következő, gyakorlatilag két évtizedre egy szabályozott keretet, a politikai működésre és az államhatalom működésére. Mi az, amit megoldott ez az alkotmánymódosítás, hogy mi az, amit nem oldott meg.

Hogy látod ezt? Értelmezem a saját kérdésemet. Ugye a Sólyom László vezette Alkotmánybíróságot elég vehemensen támadták azért, hogy láthatatlan alkotmányt csinált, tehát hogy az alkotmánybírósághoz beadott beadványokkal tulajdonképpen újraértelmezte ezt a '89-ben elfogadott normaszöveget, és ennek elsősorban azért látták problémát, mert az Alkotmánybíróság az, hogy is mondjam csak, nem egy népképviselői szerv, és mégis tulajdonképpen nagyjából az Alkotmánybíróság jelölte ki a következő egy-másfél évtizedre azt a pályát, amiben a politikai szereplők mozogtak. Mennyi jogásként azt te hogy látod?

- Azt gondolom, hogy ez teljesen igaz, akik azt mondták, hogy talán volt egy bizonyos túlhatalma az Alkotmánybíróságnak a Sólyom László által vezetett Alkotmánybíróságnak. Értem ezalatt, hogy sokszor még a szakma számára is nem biztos, hogy nagyon elfogadható módon értelmezték az alkotmányt. De az biztos, hogy attól az Alkotmánybíróságtól a pozitív irányú fejlődés vagy a jó szándék nem vitatható el. Tehát az, hogy mondjam, hogy mondjam, politikailag távolról sem volt olyan szinten motivált az az alkotmánybíróság, mint mondjuk a mai. Mint mondjuk a mai. Ami szerintem azért az lenne a minimum, hogy egy alkotmánybíróság vagy egy aktuális bíró pártatlan legyen. Tehát ne valamelyik politikai erő delegálja az Alkotmánybíróság egy részét, netán az összes alkotmánybíró. Mert ettől a pillanattól kezdve, hogy mondjam, megkérdőjeleződik ám ezeknek az ilyen összetételű bíróságnak megkérdőjelezi az átlagember is az objektivitását. És nekem, hogy mondjam, nagyon hobbim a szakmám. És furcsa, nem tudtam, hogy ma fogunk beszélgetni. Tegnap átnéztem a jogtárba, az ortodox kormány bírósági döntéseket, határozatokat, végzést, akármit. Azt állítom, hogy 90 százalékban az alkotmányjogi panaszok 90-ben, 95-ben, de lehet, hogy még magasabb százalékban. Az alkotmányjogi panaszok vagy visszautasításra vagy elutasításra kerülnek. Gondoljuk végig, tényleg ennyire - hogy mondjam - ennyire alulképzettek az ügyvédek, az állampolgárok, a politikusok, sokszor a bírók, akik az Alkotmánybírósághoz fordulnak most 2023-ban.

- És tegyük hozzá, hogy nem tudják eltalálni, hogy ennyire jó ez az alkotmány, amit ugye tízen valahányszor, nem tudom hányszor módosították ezt a kőbevételel-alkotmányt. Azért az amerikai alkotmány néhány száz év alatt összesen talán

háromszor

voltam.

- Itt tegyük hozzá, hogy közben a beadványosok köre is jelentősen leszűkült a korábbi.

- De Attila, könyörgöm, állampolgárként is fordulhatsz az Alkotmánybírósághoz. De már mondom neked, minek? Minek? Az Alkotmánybírósághoz fordultam a Juhász Feri ügyében. Öt és fél éven át kurcolták meg vádlottként a vádlottak padján. Tele volt vele a sajtó, hogy kisimult a honvédelmi minisztérium vagyonát, hűtlenül kezelte, még találtak rá arra is bírót, aki még adott neki felfüggesztettet is, majd felmentették, meghurcolták őt, meg a családját meg. Sérelemdíj jár a mai törvények értelmében is annak, akit ilyen szinten megaláznak, meghurcolták. Előtte húsz évig képviselő volt, utána munkanélküli volt, most már meg nyugdíjas. Kapott tíz szír és érdemdíjat ezért, hogy öt és fél évig kúszgálták a magyar bíróságokon. Tévesen értelmezték a jogszabályt a bíróságok azért ítélték el. Tévesen értem ezt a Legfőbb Ügyészség is. Most Strasbourgban vagyok egy 400 oldalas beadvánnyal. Úgy, ahogy mondom. Csak nem tudták felvenni, beadványként csak kilóg a csomagkép. Most mit mondjak erre? Ez az Alkotmánybíróság ezt nem találta alkotmánysértőnek, könyörgöm, hogy egy embert porig aláznak, elveszik a kenyerét, teljesen ártatlanul. A legelső kihallgatáskor azt mondtam Attila az ügyészségen, hogy mondják meg, hogy melyik jogszabályt sértette meg a miniszter?

- Hát ők nem tudják, a katonai ügyészség nyomozói vagy vizsgálói, majd most megpanaszolta ügyvéd úr a gyanúsítást, majd a Legfőbb Ügyészség megmondja, megmondta, megmondja, mióta vársz a panaszra? Panasz alaptalan. Ennyi. Itt van vége. Ne haragudjon a világ. Tehát azért mondom, hogy nem tudom, hogy mire fel. Hollywood is pénzbe kerül ennek az intézménynek a fenntartása. Hogy mondjam, sokszor az az érzésem, hogy te is, én is meglennék nélküled.

Hogy

mondjam?

-

Hát

igen.

- Nem lennének álmatlan éjszakáim, ha nem lenne alkotmánybíróság.

- Visszatekintve arról már nem is beszélve, arról már nem is beszélve, hogy azért ez a jelenlegi hatalom a világon mindent megtesz azért, hogy a bíróságon is átvegye a befolyását, azért maradjunk ennyiben. A régi bírók le lettek nyugdíjazva, nagyon okos emberek, el kellett, hogy menjenek hatvanegynéhány évesen nyugdíjba, azért, hogy jöjjön fel az az új generáció, akinek a kinevezése már bizony sajnos a hatalomtól függ. És hogyha téged engem kinevez Kis Pista Jóska, akkor én nem fogok haragudni Kis Pista Jóskára, leginkább hálás leszek neki. Ugye? Tehát minimálisan, ha csak egy nagyon picikét is, de elkötelezett

leszek neki. Ugye? A bíróválasztás, a bírók kinevezése, amikor ellenzékiek számító bíró elnyeri a pályázatot, és ezt a Nemzetközi Bírósághoz fordul, mert nem nevezi ki a Fidesz által kinevezett Obama elnök? Hogy is vagyunk itt a jogállamiságban?

- Hát igen, nyilván a szélesebb közvélemény ezt nem érti, de ugye a Brüsszel és Magyarország közötti jogállami vita lényegében főleg a bíróságok szervezeti struktúrájával, meg mindazzal kapcsolatos, amit említettél. Attila, amikor azt mondják, hogy az ügyészség azt csinálja, amit a Fidesz mond. Erre én azt mondom, hogy ezen olyan nagyon nem kell csodálkozni. Nem idegen Európában az, hogy a kormánynak az ügyészség alá van rendelve.

Magyarul, az ügyesebb azt csinálja, amit a kormány akar. Na most itt nem így van megoldva. Itt nincs alárendelve. Itt a parlamentnek nem is beszámol, tájékoztatja, vagy beszámol a lekvárügyész, és ugye a döntések, de amikor olyan ordenáré döntések születnek, hogy mondjuk az igazságügyi államtitkár 80 milliós, 80 milliós vesztegetése mellett szabadlábon védekezik, és szavazgat az én ügyeimről a Parlamentben, ő még megkapja a horror végkielégítését is, miközben itten egy egyszerű ember, besétál az áruházba, azt ellop egy üveg piát, megbilincselik, azt előállítják.

- Persze, hát ez. Hogy is van ez.
- Persze, én ezt értem, meg egyet is értek, tehát nem gondolkodom én sehol.
- Ez nem a könyv számára mondom.
- Így van, persze, ez csak most így mellékesen.
- Hadd mondjam vissza.
- Mert holnap. Gátika holnap jön, mert már nem jön össze.

Hát, mit tudom én, tíz-tizenegy körül tessék telefonálni előtte. Jó? Csókolunk.

- A '90-ben megválasztott országgyűlés nagyon komoly jó alkotói munkát kell, hogy végezzen, hiszen a rendszerváltás az nem kis mértékben a hatályos jogi normáknak a generális átalakítását jelenti. Most csak egy párat említenék, amiknek akár politikai, akár alkotmányjogi szempontból komoly jelentősége van. Az egyik rögtön 90 nyarán fogadják el az önkormányzati, fogadja el a parlament az önkormányzati törvényt. Az önkormányzati törvény a települési önkormányzatok aranykora.

- És a megyei önkormányzat.
- Igen. Miben jelentett markáns változást a tanácsrendszerhez képest a kialakult új keret, mert a hétköznapi ember számára a települési, meg a megyei önkormányzat, hát valamilyen intézményfenntartói, meg közigazgatási

jogosítványokkal rendelkező szerv. De miben jelentett mégis markáns a változást az önkormányzati törvény.

- A nevében is benne van a tanácsok helyett önkormányzatok alakultak ki. A kis vidéki, falusi települési köztársaságok, ahol választott vezető volt, választott testület volt, saját költségvetése volt, komolyan megtámogatott költségvetése, nem úgy, mint most. És a településnek az ügyeit az önkormányzati törvény rábízta az önkormányzatokra. Hát emlékezzünk rá, nem biztos, hogy helyes volt, de ha egy közös tanácsi község szétvált, és saját önkormányzatot akart, saját kis vezetést akart magának. Az más kérdés, hogy a jogalkotónak nagyon jó volt a szándéka. Az Antallérában volt a legjobban finanszírozva az önkormányzat, tehát amit az Antall-kormány, azaz a parlament vállal, hogy létrehozza ezeket a helyi kis köztársaságokat, vállalta, hogy létrehozza és finanszírozni is fogja, azt meg is tette. Nagyon sokat fejlődtek a települések, ezek alatt az idő alatt. Más kérdés, hogy a tanácsrendszerből örököltünk olyan igazgatási struktúrákat, vagy nem is tudom, hogy hogy nevezzem, mint a közös tanácsú község, ezeket feltétlenül nem szabad lett volna megszüntetni, hanem közös önkormányzattal lehetett volna mondjuk a Tisza-parti település, nagypalád, meg kispalád, vagy a föld. Nem akarom mondani, azért, mert sokkal gazdaságosabb lett volna, amikor szétváltak, akkor építettünk annak is iskolát, akinek eddig még nem volt, aztán a gyerek nem volt egyik hely se. Szóval én mint festési tanácselnök ezt megértem, tehát azért mondom, de az, de hát csak mint érdekességet jegyzem meg, hogy annyira komolyan vette, akkor például Nyíregyháza város közgyűlése még a Máriazelli idejében komolyan vette azt, hogy ez helyi önkormányzat, és jól csináljuk, hogy az ország, azt hiszem első, első szerzetes működési szabályzatát az önkormányzati törvény alapján mi csináltuk meg, mi készítettük el a jogi bizottságot. De a jogi bizottságban Fábián Lajos bácsi volt, az egykori VB-titkár, aki tudósa volt az államigazgatási jognak. Bökönyi Bandi bácsi volt, az ügyészségről, az ügyészségi főtanácsos, még jegyző is volt valamikor. Akkor az ügyvédi szakmában ott voltam. Én, aki egy rutinos ügyvéd voltam már ekkor, az egy kilencvenre. Hát hogyne! Ugyebár ekkor tizenegynéhány éve voltam az ügyvéd pályán. Nekiültünk, és bármilyen furcsa, de a tanács, a Nyíregyházi Városi Tanács eszmecserének a rendszerét figyelve felépítve megcsináltuk, még egyszer mondom, az ország első szervezeti működési szabályzatát, a jogalkotó nem foglalkozott arra, hogy adjon rá egy mintát. Nem, csináljátok meg magatoknak. Na, másoltuk egymásét. A miénket nagyon sokan. Miért? Mondd, leghamarabb kész, megcsináltad.

- Ami pont kritika fogalmazódik meg, hogy ez a totális decentralizáció akár helyi jogalkotásban, akár helyi igazgatásban, akár helyi intézményfenntartásban, ez

meglehetősen kaotikus állapotokat eredményezett, ráadásul az állam a nagy szabadsága mellett rátolta a települési önkormányzatokra az állami feladatoknak jó részét, pont abban az időben.

- Az a különbség, hogy ami feladatot rátolt az Antall-kormány, az adott pénzt is. A későbbi kormányok tovább tolták a feladatokat, csak pénzt nem adtak hozzá.
- Persze ezt elfogadom, hát ugye úgy indult az önkormányzat, hogy például csak az SZJA-nak a 15 százalékát visszaadták, aztán ez csökkentésre ötre.
- Igen, aztán mindet elvették. Ugye a gépjárműadó 50 százalékát, plusz a normatívát, de azért a település önkormányzatok zöme megszületése pillanatától az erős forráshiánnyal küszködött. Talán a legnagyobbak kevésbé látható módon, a kisebbek azért erőteljesebben, hiszen a helyi oktatási, szociális ellátórendszer működtetése, a közutak, a helyi utak, a másik nagy baj megmondom mi volt. Attila, és ez sajnos még ma is visszaköszön. Huszonvalahány éve.

Az önkormányzati választások előtt a vidéki lakosság nem mérte fel azt, hogy mit jelent, hogy egy alkalmas polgármestert választ és testületet, vagy egy kevésbé alkalmasat választ.

- Honnan legyen információ? Jó kistelepüléseken ismerik az embereket.
- Mi mást ismer mindenki?
- Egy nagytelepülés.
- Ott furcsa dolog, de ott, ahol egy korábban normálisan működő tanácselnök elindult, azt meg is választották, és utcahosszal többet fejlődött ez a település, mint ott, ahonnan a kocsmárost választották meg, mert hát egy feleségre elementek szavazni az emberek, és egyszer csak jött a polgármester. Aztán kocsmárosként, ha nem tetszett, te üldözte az iskolaigazgatót meg a helyi orvost, mert ő volt a polgármester.
- Nyilván van is összefüggés, hogy a 90-es önkormányzati választáson a tízezernél nagyobb településeken nem volt közvetlen polgármester-választás, hanem a testület választotta meg.

Vélelmezhetőleg azért, hogy a volt tanácselnökök ne, akik nyilván a legismertebbek, sokak közül a népszerűek is voltak a településen, ne kerüljenek vissza, vagy ne kerüljenek be a település irányításába. Ez helyes döntés volt így utólag. És akár a következő választásokra is lehetett volna ezt a gyakorlatot folytatni.

- Politikailag helyes, gazdaságilag meg hátrányos. Politikailag azért helyes, mert nyilván a rendszerváltó erők kerültek be az önkormányzatba, így kizárható volt az, hogy a választáson vereséget szenvedett szocialista csapatból kerüljön ki

tízezer fölötti településen a polgármester. Politikailag helyes volt, a politika már csak ilyen. De gazdaságilag nem biztos, hogy helyes volt, mert amikor megbukott a szocializmus, '90-ben Attila, akkorra már nem a suszter volt a cipőgyár igazgatója, hanem akkorra már képzett emberek voltak a szocialista vezetők. Tehát azért, hogy mondjam már, hogy mondjam, megfelelő szakmai tudással rendelkező emberek voltak azért még a vidéki vezető politikusok is. Most nem a párttitkárról beszélek, hanem bizonyos pozíciókban azért, mint most. A párt jóváhagyása nélkül nem lehetett valaki TSZ elmenni, ugye? Mert nem lehetett ezt tuti, de még TSZ vezető sem. De ha egy jó TSZ-en volt, és abból egyszer csak polgármester lett, annak a falu látta a hasznát, mert tudott vezetni, értett hozzá. Mindig a szocialisták nevezték ki annak, hogy jóváhagyásával lett polgármester. Ezért mondom, hogy gazdaságilag a település fejlődése, vagy videó igazgatása szempontjából inkább hátrányos volt ez a tízezer fölötti, ilyen politikailag egyértelmű volt mellette.

- A másik ilyen sarkalatos kérdés a privatizációval összefüggésben a kárpótlás ügye. Ugye nálunk alapvetően a kárpótlás eleve csak a mezőgazdasági termőföldekre terjed ki, és maga a kárpótlási törvény szabályozása is óriási vitákat generált. Ugye a Kiszgazdapárt azt képviselte, hogy a 47-es állapotokhoz kell visszamenni, tehát a teljes reprivatizáció híve volt.

- Miért is ez az igazságosabb lett volna?

- A másik oldalról ugye volt egy erős akarat arra is, hogy a kárpótlással szétaprózódik a föld és széttestek a TSZ-ek. Aztán volt egy olyan félelem is, ami utólag talán, nem tudom, hogy látod, beigazolódott, hogy a kárpótlási jegyes privatizáció az lényegében elértéktelenedik egy pillanat alatt, elinflálódnak ezek a jegyek, és egy újfajta földkoncentrációt és egy újfajta tulajdonszerzési lehetőséget biztosít, tehát pont nem azoknak, akik a kárpótlás címzettjei voltak.

Te hogyan láttad a kárpótlás kérdését?

- Én azt gondolom így utólag, hogy nagyon komoly igazságtalanságokat szült a kárpótlási jegyes privatizáció. Azt mondom, hogy én szerintem igazságosabb lett volna a repülőprivatizáció, amit eredetileg a Toldy Árpád kiszgazdapárt kért vagy követelt, nem tudták átvinni. Hát nem tudom, ugye, történelemben soha nem mondjuk, mi lett volna, ha. Én inkább annyit tudok mondani, hogy egy eléggé igazságtalan helyzetet, meg gazdaságilag tulajdonviszonyokat teremtett ez a kárpótlási törvény. Nem beszélve arról, hogy például politikai üldözöttek kárpótlása is hagyott bőven kívánnivalót maga után. Som István a 15 évi fegyházbüntetése után, amit átutalt egy koncepció perbe, alig tudtam elérni, hogy mit tudom én, két-három év fölött körüli kárpótlási jegyet kapott.

- Tehát még csak nem is pénzbeli kártérítés, kárpótlási jegy.

- Az a szerencse, hogy későn kaptuk meg, mert őt később mentették fel, mint Királyfalvit, ezért az a kalandor, akit elvittek csomó kárpótlási jegyet. Biztos emlékszel rá, aki becsapta az embereket, és sok milliós kárpótlást összeszedett, elítélték a bíróságok, aki ezt-azt ígért, és utána kisimulta a kárpótlási helyeken, egy csomó politikai üldözött is eladta neki, vagy átadta ennek a kárpótlási jegyét, és utána nem került meg a kára. Hál' Istennek Pista bácsi később kapta meg a kormányt ez az ügyben, és legalább valamire haladt belőle, nem sokra.

- Merthogy még az idézőjelben tisztességes tranzakciók is többnyire névérték 50 százalékáért.

- Az már nagyon jó.

- És az már a jobbak között.

- Voltak áprilisi, egy tizenegynéhány százalékban is. A kutyának nem kellett.

- Igen, de a reprivatizációval kapcsolatban is az volt a probléma, hogy az álláspont, hogy ugye óriási mozgások voltak negyven év alatt, tehát hogy a faluból a városba költöztünk, a mezőgazdasági szektorból az ipari szektorba átkerült emberek már nem tudtak volna mit kezdeni a földdel, és hát azok, akikről ténylegesen elvették, azok ebben az időszakban már 70 év felett haltak meg.

A reprivatizáció mellett.

Azt mondta a kisgazdapárt, hogy 47-es állapotot tett be. Nagyon egyszerű, 47-es állapotnak megfelelően, ha él a tulajdonos, akkor ő kapja vissza. Ha az örökösé él, akkor az. Ha az örökösének az örökösei, akkor az. Utána Attila azt csinál vele, amit akar, mert az övé volt, az ő ősei dolgoztak meg érte, és visszakapta azt a vagyont, amit elvettek tőle. Ha időközben iskola épült rá, akkor kártalanítsák. Szerencsére van, mert iskola épült rá, akármilyen módon. Ez százszor igazságosabb lett volna, mint ezek a kárpótlási jegyes akármennyivel lehetett sebtelni, manipulálni nem akarom részletezni. Mert nem az az igazságos, hogy egy családtól elvesznek 20 hektár földet vagy 20 hold földet, kapja vissza a 20 hold földet. Ha megvan, úgyis jó, ha nincs meg, akkor lehet, mert mit tudom én, üzem, egy gyár épült a helyén, hát akkor kártalanítsuk, mert az ő földjére épült a gyár. Tehát azt nem mondom, hogy és mondjuk, ami ellene szólt volna a reprivatizációra, Kiss Péteré volt a föld, és téeszbe bekerült, nem került be, de lehet, hogy Kiss Péter a mit tudom én, '47 után eladta. Nagy János meg megvette. Hát akkor Kis Pétert kártalanítom a 20 hektárral.

- Igen, ez nyilván egy sorjogi bonyodalmat okozott volna, viszont az ipari szektor területén még semmi ilyen nem volt, hiszen azért nagyon sok gyárüzem épült dolgozói összefogásból.

-	Vendéglátó	egységek.
-	Vendéglátó	egységek.
-		Vendéglátó.
-	Vendéglátó környékén.	Kiszaladok a mosdóba.
-	Oké,	rendben van.
-	Itt	megint.
-		Stop.

- A harmadik ilyen ügy, ez a történelmi igazságtétel ügye, tehát hogy legyen valamifajta felelősségre vonása azoknak a volt kommunista vezetőknek, az erőszakszervek parancsnokainak, akik törvénytelenkedésekben, emberek meghurcolásában, kivégzésében vettek részt. Az 1990-es, '91-ben benyújtott Zétényi Takács-féle elévülési törvény ezt a törvényjavaslat ezt próbálta elérni, amit aztán az Alkotmánybíróság megsemmisített, és ezzel lényegében lekerült a napirendről.

Mennyire bántotta ez a társadalom igazságérzetét, hogy rendszert váltottunk, de nem neveztük meg a felelősöket. Még szimbolikus perek sem voltak.

- Az, hogy mondjam, magasan kvalifikált jogászok voltak, azért a Sólyom László-féle Alkotmánybíróságon, tehát a jogi indokolása azért meggyőzőnek látszott, amikor elkaszált a kormánybíróság ezt az étényi takács törvényt, de az igazságérzetét a társadalomnak nagyon komolyan váltotta. Az is biztos azért. Olyan emberek, mint Tóth Ildikó, megjelent a kivégzett Királyfalvi Miklós az általa halálra ítélt Asztos János tárgyalásánál ott ült mögötte az az ember, akit ő halálra ítélt, meg a másik, akit életfogytra megjelent, egy kiválóan szabott angol szabású öltönyben, egy kiöltözve és idegenvezetőként dolgozott, miután elment nyugdíjba, járt Olaszországba, mert jól beszélt olaszul, és köszöni szépen, jól, ágyban, párnák közt halt meg. Azt nem merem mondani, hogy köztisztületben álló személyként, mert remélem, hogy nem köztisztületben állt, de az, hogy hány halálos ítéletet osztott ki politikai megrendelésre, azért az egy vicc. Mindszenty nem azért nem ítélte halálra, mert nem ítélte volna, ha hatalmazta Kajmán, hanem nem mert Mátét csinálni Mindszenty bíborosból, mint ahogy nem mert Mátét csinálni, Asszos János katolikus plébános volt, Pócs Jenőről sem, azért, mert katolikus Magyarországon vagyunk, a negyvenes éveknek a végén. És azt már azért még annyira nem volt bebetonozva még '47-ben itt a Rákosi-rendszer, még a szovjet hadsereggel a háta mögött sem. Hát ugye hát az első választások voltak, kigazdapárt utca azzal megnyerte, kisebbségben maradtak a kommunisták. Az más kérdés, hogy a szovjet hadsereggel a háta mögött ők voltak a legerősebb pártja a parlamentnek, meg a kormánynak, meg ők voltak a

hangadók, az más kérdés, hogy leszalámították utána az ellenfeleket, nem akarom nézegetni, rázz, ugye, a szakas is féle baktumot megszorolni.
- Véleményed szerint nem találtak jó technikai megoldást a felelősségre vonásra, vagy igazából a politikai akarat hiányzott ebből.

Hogy mondjam?

Tulajdonképpen mikor jött elő az, hogy akkor valamiféle felelősségre vonás? Akkor kialakult egy új hatalmi struktúra. Őszintén, a parlamenten belül. Biztos, hogy mindenkinek érdekében állt ott, vagy a nagy részének érdekében állt a felelősségre vonás. Azért az első szabadon választott parlamentnek rossz nyelvek szerint a fele legalább spicli volt, három/3-as vagy valami köze volt az elmúlt rendszer állambiztonságához. Ezeknek az embereknek biztos, hogy érdeke lett volna az, hogy.

- Akkor át is evezünk a harmadik ilyen kérdésre, amit akartam érinteni, ez az ügynökkérdésnek az ügye, ami gyakorlatilag még mindig nem ért nyugvópontra, bár már 33 év eltelt a választások óta, de gyakorlatilag Magyarországon az ügynöklistákat nem hozták nyilvánosságra, ugyan kutatható, de pont emiatt időközönként egy-egy nevet bedobnak a köztudatba, de hogy alapvetően a közszereplők és a médiaszereplők kivételével semmifajta transzparenciája nincsen 3/3-as, 3/2-es egyéb ügyosztályoknak, dolgozóknak.

- Azért a németek ezt meg tudták csinálni abból a szempontból, hogy aki stázisos, stázi ügynök volt, az felelős beosztásban nemigen került, amióta rendszerváltás volt Németországban, két német állam egyesült, nemigen kerülhet. A jelenleg se. Tehát ott azért azt mondták, hogy jó. Neked mi volt ezzel kapcsolatban az álláspontod? Mert pro és kontra, ugye ez a híres Pető-kőnyá-vita, ott a zsűrinek listákat szerintem nyilvánosságra kellett volna hozni. Ki ügynök volt, beállt, nem érdekel, hogy miért, hogy megszarolták, ha megszarolták, valamit csinálni kellett, hogy zsarolható legyen, azért maradjunk annyiban, ha mondjuk a gyerekekkel zsarolnak, meg az más kérdés. De hogyha egy nagy része volt egy csomó önkéntes segítője, volt, aki pénzért csinálta, volt, aki pozícióért csinálta, akkor feleljen érte, az a minimum, nem?

- Ugye ez egy érdekes kérdés, mert például utólag olyan köztiszteltben álló személyekről is kiderült ez a hálózati múlt, mint például Nobel-díjas Karikó Katalin.

- Ő is Nobel-díjas.
- Nem ő, 3/2-es.

Ugye egyetemi kutatóként írt alá, ugye 3/2-es kifejezetten a kémelhárítás volt, és nyilván az ipari titkokat őrizte. A köztudatban amúgy is összemosódnak ezek a dolgok.

- Különbséget tettem volna a 3/3-as és az állambiztonságnak a 3/3-as ügyosztálya és a több ügyosztállyal között. A kémelhárítás minden államnak feladata, igaz? Terrorelhárítás feladata, a kémkedés is feladata, az egy külön osztály.
- Ennek ellenére Medgyessy Péter miniszterelnök azért lehetetlenült el politikai értelemben, kisebb szempontból akár erkölcsi értelemben is, mert ugyanúgy a 3/2-es ügyosztály hivatásos tagja volt, mint utólag kiderült már miniszterelnöki regnálása alatt, aztán pont az az SZDSZ követelte az eltávolítását, amely meg ugye korábban amellelt érvelt, hogy az ügynöklistán nyilvánosságra hozatala nagyobb érdeksérelemmel járna, mint amit megoldana.

Bonyolult ez a lehet, hogy jobb lett volna az egészet bedarálni, és azt mondani, hogy jó, akkor a múltat végképp eltöröljük?

- Hogy mondjam, az már az is jobb lett volna, ha bedarálják, mint az, ami most van, hogy nem hozták nyilvánosságra, és időnként politikai vagy egyéb okokból egyet-egyet előszedünk, amit körülbelül egyébként tudtuk, hogy ott hogy létezett. Most vigyél ide, ha mondok neked valamit. Az én legjobb tudomásom szerint.

A hármas jelentéseknek egy példánya, az kikerült Moszkvából magyarul a Moszkvában lévő 3/3-as jelentések alapján jelenleg a jelenlegi putyini vagy moszkvai vezeté. Ön zsarol meg, akit akar, mert szerintem bőven lehet találni a jelenlegi politikusok között is, akik kijelentettek, hogy a felmenőjük, vagy a rokonunk, vagy nem tudom, kijelentett. Saját kezűleg írt szép kis jelentéseket. Na most, ha nyilvánosságra hozzák, akkor az a politikus, aki jelenleg akár Moszkvából is zsarolható. Az nem lenne zsarolható, mert nem ülne ott abban a székben, amiben ül.

- Ezt én értem, de hát a társadalom ingerküszöbét elérik már egyáltalán ezek a dolgok. Tehát egyrészt, hogy évtizedekkel ezelőtt is volt, másrészt meg.

- De ennek a társadalmi ingerküszöbét az se éri el, hogy a felcsúti gázszelőknek 600 milliárdos vagyona keletkezik. Tizenegynéhány év alatt eléri, nem éri el. A társadalomnak ki kellene menni tüntetni azért, hogy az emberek egészségével játszik az a kormány, aki százmilliárdra tartozik az egészségügyi beszállítóknak. A kormány megteheti, nem válaszolok a kérdésekre, akár az ELTE-re is adónak sem.

- Igen, tehát hogy utólag, bár ez a zsaroló.

- A hadifoglyok, a szlovák, a cseh elnök, Babes, vagy hogy hívják?
- Igen.
- Gazdag ember.
- Hát talán a 100 millió.
- Leggazdagabb kelet-közép-európai.
- Várjál, 100 milliós támogatást kapott, 100 milliós támogatást kapott. 100 ezren tüntettek miatta a Vencel téren.

- Semmi nem akart kimaradni.
- Én nem ismerem minden illet.
- Ez így van. Térjünk rá!

- Van egynéhány olyan helyzetünk, akit már Szerbiából agyonlőttek volna. Vagy holland országban, vagy Boszniában, vagy Koszovóban, mert nem túrnék el mit csinálni.

- Nyilván a Balkán ebből a szempontból egy sokkal radikálisabb népcsoport, oké. Térjünk rá Helmezy László politikai pályafutására. Ugye 1990-ben még mezítlábasként, független képviselőként indult el az országgyűlési választáson. Nyilván ez már jelezte gondolom, szélesebb városi, megyei politikai szereplők számára is, hogy te kopogtatsz az ajtón, és aztán Fideszben kezdted el a politikai pályafutásodat. Ugye a Fidesz politikai, ők hívtak.
- Ők hívtak.

- Hogy kerültél a Fideszbe? Akkor kezdjük ezzel a kérdéssel.

- Szerintem többen is, de talán az meghatározó volt, hogy Mádi Laci ugye alapító fideszes volt, és ő keresett meg, hogy lenne-e kedvem a Fidesz színeiben elindulni vagy politizálni? Láttam, hogy én népszerű ügyvéd vagyok, politikailag semmi kivetnivaló nincs a pályafutásomban, sose voltam MSZMP tag, se nem voltam semmilyen melósként se, meg ügyvédként se, meg semmi se, sőt még szakszervezeti tag sem voltam ügyvédként, mert nem voltam olyan felhívni azzal a szervezőbizottsággal.

- Mert az ügyvédeknek volt szakszervezet is.
- Igen.

- De kamarája is volt.
- Kamara is, de volt szakszervezet is.

- Igen, de nem voltam olyan ügyes. Én voltam az egyetlen, ez volt a cikk, hogy én voltam az egyetlen kamerának, azt mondta, kifizette a bélyeget, csak ne csináljam, mert nem tudja jelenteni a párizsiságnak, hogy száz százalékos.

- Aha.
- Igen, de mondtam nekik, hogy megvolt rá az okom.

- Szóval Mádi Laci keresett meg, de nem, akkor ők úgy tudtak felvenni engemet, hogy vagy a pécsi vagy a debreceni, már nem emlékszem, valami kongresszus vett fel, mert akkor harminc év óta fideszes voltam.

- Igen, de közben volt egy irányváltás, 1992-ben indult, és '93-ban módosítja a Fidesz a saját alapszabályát.

- Szóval akkor tag voltam.

- Amikor egyrészt eltörlik az életkori felső korhatárt.

- Én akkor már a jogi bizottságban is a Fidesz delegáltja volt.

- A Fidesz delegáltja volt.

- A városi önkormányzati bizottságába a Fidesz delegáltja.

- Amire utaltam, ez a '93-as változás egyúttal egy irányváltás is volt a Fideszben, egyrészt akkor jön létre az elnöki rendszer, másrészt pedig abból az ultraliberális arculatból elindul valamifajta polgári középutas politika felé, aminek hatására egyébként sokan elhagyják, több százan elhagyják a pártot, komplett alapszervezetek szűnnek meg a Fodorék távozása után. Ez a Fidesz, ez lett neked szimpatikus, vagy ezt már készen kaptad ezt az irányvonalváltást, ami '93-tól már elég érzékelhető volt. Tehát, hogy ez a kicsit polgáriasabb, egy ifjúsági szervezetből egy ilyen polgáriasabb.

- Nekem hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem tetszett az irányváltása a Fidesznek, megmondom, miért. Én a koromnál fogva már nem voltam olyan ifjú titán ilyen lángelektű diák, meg forradalmár, ilyen ultra liberális, meg ez az egyik dolog. A másik dolog pedig az, hogy én akkor is felismertem, hogy Orbán Viktor fantasztikus jó politikai érzéssel vette észre, hogy jobb oldalon egy nagyon nagy politikai vákuum keletkezett az Antall József halálával. És ebbe a részbe jött bele, ebbe a picike részbe először a Fidesz, ahol aztán majd kinőtte magát. Tehát azért Viktor a liberális internacionálé egyik alelnöke volt. Ahhoz képest jelenleg az egyik legkonzervatívabb politikus, vagy miniszterelnöke az Uniónak. Tehát azért elég hosszú, amikor engem mondják, hogy én milyen politikai utat jártam be, meg azért se Orbán, se én kommunisták, azért nem voltunk sose. És a cselekedetei, meg a gondolkodásunk, én azt gondolom, hogy leginkább konzervatív politikája jellemzőek az én politikai dolgaim, ahogy dolgoztam közgyűlés elnökként, árvízi védekezésnél, újjáépítésnél, fejlesztési tanácselnökként, régiótárselnökként sorolhatnám, vagy akár a Magyar Labdarúgó Szövetség alelnökeként is. Tehát azért, hogy mondjam, az, hogy '93-ban irányt váltott a Fidesz, az részben még egyszer mondom, a jól felismert politikai vákuumnak volt köszönhető, a másik, azért azt is felismerték, hogy valamiféle háttéregyüttműködés kezdődik a szocialista pártfrakció és az SZDSZ és a párt és frakciók között létrejöttem egy kemény népfrontos vonal, ami ugye

földcsuszamlásos, 50 százalék fölötti győzelmet eredményezett a szocialista pártnak. Ugye? Tehát azért mondom, hogy én örültem neki ennek, tehát én helyeseltam ezt a változást. Az más kérdés, hogy hogy mondjam, később, sokkal később olyan dolgok történtek a Fideszben, amivel már nem tudott az ember feltétlenül helyeselni, nem tudta az ember helyeselni, vagy azonosulni vele. És majd itt majd kitekerek majd olyan dolgokra, amit nem írtak le még eddig, pedig aki ismeri az itteni történelmet, tökéletesen tudja, hogy így volt. Mondom a példát. '94-ben az ország 17. vagy 18. legjobb eredményt értem el a 176 fideszes jelölt közül.

Bekerült huszonegynéhány ember a Fideszből a parlamentbe, én hiába a tizenhetedik legjobb eredményt értem el, a megyei listán Mária Laci mögött a második voltam, ezért ugye nem kerültem be a parlamentbe, mert egyénit nem tudtam megnyerni. Jól szerepeltem ott is. Na most, a A '94-es választásoknak a másnapján. És Eszák Oszkárral, a mostani közgyűlés elnökkel, aki akkor irodavezető volt, mondtam neki, hogy Oszkár, menjünk már fel a lendvai vajon. Most akkor mi van? Marha nevet buktunk, 40 százalékról visszamentünk 7 százalékra, de azért van egy parlamenti frakció, nézzük meg a Lendvaiban, hogy mit mondanak, hétfő volt, emlékszem rá. Utálom, hogy sajnálkoznak rajtam, nem szeretem. Most se nagyon, ha dicsérnek, de a sajnálkozás nevében. És sokan azért voltak kárörömmel volt, aki egyébként úgy mekkorát buktunk a Fidesszel. Bejöttünk az autóba, és délután olyan három óra körül megérkeztünk a Lendvai utcába. Egy héttel ezelőtt ott még idefigyelt Attila, nyüzsögtek az államtitkár jelöltek, meg mindenki, hogy majd kormányra kerülünk, és a kapunál őrzők. Be is templomba, ez egy örmény szőnyegkereskedőnek a villája volt valamikor. Oldalt ilyen galéria van, ilyen mákos, lépcsők, ha jól emlékszem, hát nem tudom, húsz éve nem tudom, nem voltam benne, és kérlek szépen, ahogy bementünk, jobbra fel, ott volt az elnöki ruha. Abban a suhant nagy épületbe Attila, egy teremtet lélek nem volt. Körülnézünk, de se a kapunál, sehol, hogy valaki látja otthon, vagy gondolom szinte onnan van, hogy fény szivárog kifelé, felmentünk jobbra a lépcsőn. Megyünk a titkárnőhöz előszoba, ott az elnöki előszoba, senki. Balra. Tudod, már mit tud az asztalnál, egyedül. Santos úr elmondta már, hogy nem circusitól meg lehet kérdezni, hogy a bukott választás másnapján is bement dolgozni? És akkor bementünk hozzá, sose féltem, az volt az első mondat, hogy Laci, jó nagy zakót kaptunk mi, de hát. És akkor leültünk és elkezdtünk beszélgetni, és akkor azt mondta Viktor, hogy politikai kultúrában már csak úgy van, hogyha elbukunk egy választást, akkor az elnök lemond, meg az elnökség, jön a kongresszus, újra elnökséget kell választani, és hát gondolkozik, hogy

elindul-e vagy nem. Én is mit mondhattam neki? Azt, amit tényleg igazolt meg, amit gondoltam, hogy vitorlát, ha te nem indulsz el, mert nem teszed az elnök, az már nem ugyanaz a Fidesz. Mikor nem ez a csapat, aki megcsinálta, megcsinálta a 40 százalékot, visszaestünk. Alsói gyorsút nem lehetett megállítani, mi azt hittük, hogy nem lehet, nem lehet. És akkor megbeszéljük a Viktorral, hogy én még én javaslom, hogy Viktor azért a kongresszus előtt minden megyében jöjjön le egy prominens fideszes politikus, Deutsch Tamástól kezdve Pokorni Zoliig, Varga Misi, te vagy akárki, vagy kövér, azért, hogy azért össze kell rakni ezt a csapatot, mert maga alatt van ám mindenki, mert sokat dolgoztunk, nagyon kicsi eredményt értünk el. Irodahálózatot fel kell számolni, mert pénz nincs, tehát ez nem. És mondom, hozzánk ne gyere Viktor, én örööm, szívesen látunk, de mi összerakjuk, mert mi meghatározói vagyunk az otthoni politikának. Oszkár, irodavezető, én csak egy mezítlábas fideszes vagyok, de van egy tekintélye. Én nem voltam semmi akkor, még válságra se. Van egy tekintélyem, hogy mi, mert ismerem a véleményt, hogy ti rátok, rád különösen felnéznek a fideszesek, tehát nem a sértődés, hanem inkább a letarjaira jött. Ez volt a western, mert ide ez a szarházi kövér jött le, ahogy veszi a mikrofont. Tehát az volt a lényege, hogy a megye apraja-nagyja összegyűlt a Dózsa György úti székházban, és a választás előtti héten én kétszer vagy háromszor mentem fel autóval, hogy lehozzak plakátokat, amit ki tudunk ragasztani. Most is van Attila, megmutatom, mert ez volt a vesztem a Fideszben. Volt egy, egy kedden még öt számozott plakátja volt a Fidesznek, amit a választások előtt kötetlenül hozott ki a Fidesz egyes gazdasági program, kettős kulturális sport, mit tudom én, föld, aki a mezőgazdasági program. Ez akkor volt ez a plakát, mint egy régi magyar hírlap, az a nagy alakú magyar hírlap, tehát plakátnak azért kicsi volt, teleírva, de kék sárgával, merített papíron, szólalt meg nagy. Nem ez volt az igazi baj, hanem kétszer felmentem a választások előtti második forduló előtti randevúig lehozom a saját kocsimmal, csak legyen már a megyében. Vissza kellett jönnöm, mert nem volt kész. Gyakorlatilag csütörtök körül tudtam talán lehozni. Voltak péntek, szombat, kampány csend. Tehát volt mit tudom én, egy napja, vagy két napja a tagságnak, hogy találjon helyet neki. Mikor? Két-három palavászon sört, mindent el van ragasztva. A mennyezet is. Hova teszed? A másikra ragasztod? Ki volt az a hülye, aki kitalálta, hogy még a hármast nem láttam, keresem. Még be volt szánva, nem akarom, és akkor lehoztuk. Igen ám, de megmaradt belőle vagy tíz kiló legalább. Ott volt a Dózsa György gyűjti, igazából szertárban. Hát tudtuk felragasztani. Fel volt ragasztva, ahova csak lehetett, de hát mondom, szabálytalanul, meg szabályosan, na mindegy. Aztán kövér jött le, ott volt mindenki, aki számít vidékről, és itt van a nagy Kövér László, és akkor olyan érzésem volt, azt mondta

Mádi Laci vezette, hát én senki se voltam ott ültem a sorok között, és az volt, hogy tart egy beszámolót a választások tapasztalatairól, kövér, mindenki hozzászólt, és majd a végén leírja a Mária, hogy ki volt az, aki ezt mondta, azt mondta, és a végén majd Kövér egybe válaszolja meg, nem emberenként, mert az időrábló is. Jó. Mikor volt vagy tíz-tizenöt hozzászólás, akik nagyon komolyan bírálták azt, hogy gigant plakátok jöttek, érik a narancssal, Szabolcsban a narancsot, az almát lehetett lámozni, nem a narancsot, meg ezek a gigant plakátok az autópálya mellett korábban is pénzt emésztettek fel, ahelyett, hogy lejjebb kerültek volna időben a szóróanyagok, tehát hogy borzasztó sok pénzt elköltöttünk, elloptunk Budapesten a székház árából, azért maradjunk annyiban, mert az nem a választásra ment. És akkor most már az irodahálózatot is el kell számolni. Amikor Kövér megválaszolta, elküldte minden hozzászólót a jó édesanyjával körülbelül. Mit képzeltek nektek én akkor ott ülni a parlamentben? Most arra kell fölkoncentrálni, hogy építsük fel a helyzetet.

Tehát olyan úgy szólt azokhoz az emberekhez, akik egy éjfélkor velem együtt plakátot ragasztottak, hogy azt mondtam, hogy na, álljon meg a menet. Akar-e valaki hozzászólni? Senki nem akart. Feltettem a kezem, hogy én akarok, és akkor közöltem, hogy figyeljen Laci. Soha nem voltam párti, de olyan érzésem van, mint mikor a pártbizottságra lejött nagyon fontos elvtárs Budapestről, mégis mit képzelsz te? Te tudod, hogy kiket küldesz el itt melegebb éghajlatra? Azokat, akik a kampánycsend előtt több perccel még ragasztották azt a plakátot, amit én háromszor mentem fel Budapestre, és harmadszorra kaptam meg két nappal a választások előtt. Hogy lássad, hogy megmutatom, hogy miről beszélek, jó? Fogtam magam, bementem a szertárhoz, kihoztam, ott kitettem tíz kiló plakátozott. Erről a plakátról beszélek, Laci. Én akkor nem figyeltem, elvörösödött, visszahőkölt, elnézést kért mindenkitől tőlem, és nem ez volt a szándéka, satöbbi. És ezek után engem, amíg a kongresszus előtt megválasztottak városi elnöknek. Meg én vezettem a szabolcsi kongresszusi küldöttséget. Én voltam a vezérszónoka. És majdnem megválasztottak elnökségi tagnak, mert mit tudom én, kaptam vagy 40-50 szavazatot kongresszuson, mint elnökségi tag. Pedig én országosan akkor nem voltam különösebben ismert. És utána mindig azt tapasztaltam érted, hogy akármi van, ahol lehet, keresztbe teszek, nekem kövér. Azt mondja, Ákos Laci volt, a Simicska-féle Mahirrel kapcsolatot tartunk, Turcsik Lacinak a sógora, aki motorbalesetben meghalt. Azt mondja, megmondom, soha került egyszer, hogy kövér, nem tudom, hogy nem bírja megbocsájtani azt, hogy mertem neki szólni, hogy azért ezt ne csinálja. Azt mondja nekem Ákos Laci, hogy Laci, hát nekimentél a családjának azért, hogy mesélj tőle. Én mikor mentem neki

a családjának? Azt mondja Ákos Laci, te tényleg nem tudod? Mondom, mit? Hát azt a plakátot a Kövér Szilárd nyomdája nyomta. Ugye tudjuk, hogy milyen adó, meg egyéb anomáliák jöttek ki Kövér Szilárdnál, csak nem ebből semmi nyilvánvaló, mert oly sikerült elintézni. Ezután négy évvel Attila, amikor el kellett fogadnunk a miniszterelnök-jelöltünk '98-ban. Amikor én Fidesz megyei elnök voltam, el kellett fogadni a listákat, az a Hotel Barába volt az a vászongyűlés. És megyei listavezető én voltam, amíg megyei listák voltak, én voltam az egyes körzetben a képviselőjelölt, meg én voltam a megyei Fidesz elnök is. Ezek után órákon át, órákon át hangsúlyozom, vitatkozott Kövér Orbánnal, hogy vegyenek le engem a lista éléről, azért, mert én szilajival olyan viszonyban vagyok, hogy azért indítok egy gyenge jelöltet vele szemben, hogy azt visszaléptetem, hogy Zilahy nyerjen. Semmelweis Fidesz megálmodása volt. Tehát így is úgyis vissza kellett lépni második fordulóra, a Jobbik javára. Tehát eleve blőd volt az egész felvetés, de hát én illet egy megyei elnökké nem fogok megcsinálni. Mit ártott ott Bodnár Sanyi, Dr. Bodnár Sándor? Tényleg semmi. Na de nem ez az érdekes. A Hotel Barába hamar felértem, fél 9-kor vittem a küldötteket, választmányi ülésre, megjön Orbán Viktor, nem tudom, mit újságíró azonnal betámadja az ajtóba, interjú, satöbbi, széttolja őket, és odajön hozzám, ott iszom a teát a sarokban, hogy kávézok. Ilyen hideg már ősz volt, de tavaszi a kalászos. Azt mondja, ugye? Van két perced? Három dolgot szeretnék mondani neked. Mondom, a Viktor egy miniszterelnök-jelöltnek, hát hogyne lenne három perc. Azt mondja, egy. Nem maradt el a listavezető.

Ez miért olyan érdekes, mit tudom én, ők a megyei fidesz elnök, engem szavaztak meg 98 százalékkal listavezetőnek, meg elindulok egyénibe az egyesbe. Két négy évvel ezelőtt jó szerepelt. Nem ez az érdekes. Kettő.

Én nem tudom, hogy ki az a Bornár nevű ember, akit indítasz a fejedelem, aki körzetben zilálja a szemed. Hogyha ez az ember az utolsó pillanatban visszalép abba a körzetbe, és ma nem tudunk a helyén indítani valakit, meg kellett ígérnem az elnökségén, hogy akkor levezünk a listáról.

Mondom, és mitől? Ilyen hülyeséget ki talál ki? Mondd már meg! A második fordulóban így is úgyis megveri Bornát, de kellett indítanom valakit, püspök volt a nagyapja, könyvvizsgáló, Dr. Bodnár Sándor, nincsenek embereink, nem elég szervezett, fidesz lettem én, hát amikor elnök lettem, örülök, hogyha volt egy jelöltem, egy diplomás jelöltem, egy jó arcú értelmes fickót, aki nem lesz komoly ellenfele Zilahynak, de csak hoz valamit a konyhára, második fordulóra meg így is

úgyis vissza kell léptetni, mert én, mint megyei elnök csinálnék ilyet, hát én nem is tudom, hogy ki talál ki ilyesmit. Mondom, és mi a harmadik, Viktor? Na most vigyázz! Szó szerint idézem. Kövér arra is emlékszik, aki az Olgával elegáns volt. Megmondta? Elteelt legalább tíz év Attila. Veszek fel automatából pénzt. A Nyugattal átellenben lévő OTP-be. Figyelt. Tichy Tamás megveregette a vállamat. Emlékszem, itt is, a városi elnök volt főorvosi elnök, elnökségi tag, '98-ban. Szia, szia! Mondom, Tamás, de régen láttalak, sokszor eszembe jut, meg satöbbi, és most már visszaszorult valahova, nem tudom, hányadik vonalba, de még fideszes. Azt mondja, figyelj ide, Laci! Sose felejttem el a '98-as utolsó elnökségi ülést a választmányi ülés előtt órákon át vitatkozott Orbán kövérrel, hogy te majd visszaléptetted Zilahyt, a Zilahyt, a Zilahyt, valakit, azt sem tudom már, hogy ki. Én azt se tudom Laci, hogy te ki volt, nem is ismertelek. Fogom, mint pesti elnök, azt se tudtam, hogy ki az a Helmezy. Mitől olyan fontos, hogy nekem még éjfélkor is ki kell hallgatnom, hogy hogy veszekedik, és úgy végződött a vita, hogy Orbán megígérte, hogyha visszalép, mert ez megtörténik, akkor levesznek a listáról, mert akkor én renegátnak számítok. De mint tudni kell. Leírjátok, Viktor nem tud veszíteni, tehát azért tutira ment, mert figyelmeztetett, hogy pazmeg ezt meg nem lehet csinálni, mert akkor akárhogy kedvellek, akkor is vissza kell, hogy léphesselek, mert én nagyon a Viktor embere voltam, én nagyon jóban voltam vele. Viktor, én nagyon egy nagyon talpraesett, még kifejezetten politikára született, politikai vezetőnek tartom, akiben megvannak azok a tulajdonságok, amikben én, ami benned, vagy bennem soha nem lennének, mert vita, ha kell az ellenfeled, akár kegyetlen is tud lenni. Politikában ez is kell, és soha nem tudnék. Lásd a fodor vonalat, hogy szalámiztál-e meg még egy jó néhány. Tehát ez az egyik része a dolognak, tehát egy tehetséges, gyors észjárású, nem bonyolítja a problémát, kimoszottul lényeglátó. Tehát, hogy mondjam, nagyon-nagyon-nagyon sor olyan tulajdonsága van, ami miatt nem véletlenül, nem tudom, mióta a miniszterelnöki. De, szoktam mondani, az alapító atyák, ott az első tárnokok alapítói, azok okos emberek voltak. Na, Anikó, akkor már azt mondja, két ciklustól többet ne legyen elnök valaki, mert a hatalmas személyiség romboló. Torzíja a személyiséget. És az elnöknek olyan hatalmas fontos a kezében, hogy hiába ellenőrzi a kongresszus, meg a képviselőház akkor sem lehet tovább, mert személyiségtorzulásos lehet, és ezt ki kell kerülni. Na most Orbán Viktor és az Egyesült Államok elnöke között az a különbség, hogy őt a világon senki nem ellenezné. Se a kormány, mert a miniszterelnöknek van kormánya és nem a kormánynak van miniszterelnöke.

- Hát ez általában minden parlamentáris kormánynak a tervezésében igaz, sem pedig a parlament. Ma fidesz-színekben, KDNP-színekben az lehet parlamenti

képviselő, akire a választások előtt rábólint Orbán Viktor, akire nem, az nem lesz jelölt. Én benne voltam az alapszabály megfogalmazásában, bűnös vagyok, Áder Janóval, meg a többi jogással, meg Szája Jóskával együtt, mert mi egy elnöki rendszerű alapszabályt hoztunk, tehát minden sarkalatos kérdésben az elnöknek döntéshozatala, sőt vétője van.

- Ez a '94-es fiaskónak egyfajta jövőbeni elkerülése volt.

- Nekem akkor is az volt a véleményem, hogy a választási győzelemnek a demokrácia nem kedvez, a diktatúra kedvez. És ez így volna is.

- Hát így van.

- Igen. Van, aki azt mondja, hogy nem a pártszervezeten belül kell demokráciát gyakorolni, hanem maximum a pártok közötti versenyzésben, hiszen egy pártszervezet nem sokban különbözik egy gazdasági szervezettől, egy munkahelyi szervezettől.

- Attila, az MSZP-nek nem a halála volt, amikor kialakultak különböző ilyen-olyan amolyan platformok, ahogyan má, hagyjuk a hülyeséget, platformok. Érdekes, a Fidesz jól megvan, nem tudom hány éve, ugye összes pártként, hogy nincsenek platformjai.

- Hát érdekes.

- Ez való igaz, platformjai nincsenek, de formálisan meg ugye a Fidesz az egy szövetség, amiben például még a kettős párttagság sem kizárt, ami a Kereszténydemokrata Néppártnak segített.

- A Kereszténydemokrata Néppárt mutass már itt egy élő kereszténydemokratát Nyíregyházán, Tormási Géván kívül.

- Most már Seszták Oszkár is kereszténydemokrata, sőt a 2010-14 közötti országgyűlésben én úgy emlékszem, hogy azt mondta nekem, hogy ő a KDNP frakciójába ül.

- Figyelj ide, Oszkár! Eredendően úgy tudom, hogy görögkatolikus vallással is istenhívó ember.

- Nekem egy elismerésem.

- És a győri Bencés gimnáziumba járt, a szocializmusba került.

- Nekem, én Oszkárról elhiszem, akár azt, hogy kereszténydemokrata érzelmi politikus, Oscar-díj még rendes embernek tartott.

- Még azt akartam megkérdezni, hogy 94-95.

- Ez a ritka, az a ritka, magasabb szintű vezető, aki nem lóg.

- Mármint fideszileg.

- Igen, Oszkár egy különös állatfajta, őt már 30 éve ismerem, és az interjút már régóta megcsináltam, meg amúgy is többször találkoztunk már. Hát ő azért az a

régi vágású politikus, akit nem nagyon érintett meg ez az új világnak ez a lenyúlós.
Na mindegy. Azt akartam mondani, hogy.
- Ő egy hithű fideszes. Neki, amióta világ a világ, a fidesz ad egy darab kenyeret a szájába, mit vársz tőle? Hogy mondjam, neki már a Fidesz egy vallás, akit a Fidesz-kívánságokat feltétel nélkül követi, ő, aki egy demokratikus gondolkozású fő volt, azér, nem tudom hányszor terjesztette be a fejlesztési pénzeket, szétosztását úgy, hogy a pályázatokat nem látták a közlési tagok, és úgy szavaztak róla, hogy szétmuzsizták egymás között az országos és a képviselők. Veres János meg én nem ellene szavaztunk, hanem nem voltunk olyanok, szavazz is a kérdésben.
- '91 után, a nagy fiaskó után.

Te találtad meg a feladatokat, hogy a feladatok találtak meg téged, hiszen mint említetted is, itt azért elég komoly karriert csináltál a párton belül. Városi elnökség, megyei elnökség.
- Közlési elnök.
- Arról még külön beszélünk, minek tudható annak, hogy '94 után ugye sokan úgy voltak vele, hogy ebben a pártban nincsen elég kraft, és inkább más irányba boldogulok.

- Elmondom.
- '94-ben hárman kerültünk be a városi közgyűlésbe. Nagyon fontos a nem ketten.
- Ugye a '94-es őszi választási fiaskó volt, ugye?
- Ketten.
- Ketten kerültünk.
- Hiszen a '90-es önkormányzati választást lényegében a Fidesz nyerte.
- A '94-es elveszítette, és a ketten kerültünk be a közgyűlésbe. Turcsi Laci meg én Turcsik egyénit nyert, én meg listáról. Fidesz listáról, mert listavezető voltam a Fideszben. És a Tucs Laci, az oktatás, meg ez a művelés, ezt a részt vitte, meg minden egyebet. Minden közgyűlésre felkészültem, napirendekhez hozzászóltam, és miután képzett jogászként nekünk adták az egyetlen bizottsági elnökét, a jogi bizottság elnöki pozíciót, és én voltam a jogi bizottság elnöke, ezért stratégiai bizottságot vezettem, tanácsnok voltam, és a pirotizáció mellett nem mentem neki, amikor Klinálék kipirarcizálták itt, ugye a sóstót, satöbbi, hanem inkább segítettem visszaszerezni. Készítettek a szocialisták egy felmérést, és mi nem voltunk francia, mert három volt a francia küszöb, és mi ketten voltunk. Képzeld el, hogy osztozta a közvélemény-kutatás, hogy a Helmeczy által vezetett Fidesz-szankció a legmeghatározóbb politikai erre a közgyűlésre. Az ketten voltunk. Ketten. És ekkor meghalt az alpolgármester, Berencsi Gyuszi, és ezután lett egy választás. Én jó szemmel kinéztem Dobai Csillát, megkampányoltuk, és a

90-es

választás

az

ajtócska.

-

Igen.

- A '94-es választási vereség után, képzeld el, hogy képzeld el, hogy mi nyertük az első önkormányzati választást egyénit az országban a Fidesznek. Nyíregyházán hárman lettünk, ekkor már frakció lettünk. És ezután én egy nagyon-nagyon keményen beleetettem magam a városi politikába, és hát ugye, hogy mondjam, ellenzékből megteheted azt, hogy ami a városlakónak tetszik, meg a városlakónak eredménye, amellelt kiállsz, van véleményed mindenről. Ugye nekem nem okozott soha gondot, hogy beszédet mondjak, vagy hát ugye ez a hivatásom, mert féléves ügyvéd se voltam, amikor megnyertem az Aranybikában az Alföldön, innen a megyéknek a perbeszéd versenyét. Azt nem mondom, hogy nem volt izé. És akkor ezért a Fidesz-szerte nagyon népszerű voltam, és így történt az, hogy '98-as választások előtt már megválasztottak megyei elnökek. Ekkor ismét összehoztunk

Kövérrel.

Ezért is volt, hogy ki akart nyílni mindenáron a lista éléről, mert akkor tudott volt, hogy olyan erős a Fidesz, hogy listavezető, ha akármilyen szaru szerepelek, akkor is beállok a parlamentbe. Tehát az nem létezett, hogy ne kapjunk öt százalékot, tiszta vezető vagyok, nem vagyok kész. Na mindegy, az a lényeg, hogy amikor tíz körzet volt. Amikor a tíz körzetnek megvolt a jelöltje, akkor a tíz körzet jelöltjével, rajtam kívül kilenc emberrel. A Lendvaiban leültünk Áderrel, Kövérrel, meg. talán pokolni vall, és közben talán megjött Viktor is a vége felé, megbeszélni, hogy mik lesznek a teendők, hogy ki a megyei jelölt, satöbbi. Még ezután mondjam, hogy jóvá a választ. És amikor ezt megelőzően volt egy választmányi ülés, amire én már a tisztújítások megvoltak, már én megyei elnökként érkeztem a vászonülésre. És miután én nem csak a városigazgatásnak voltam a tagja, hanem tagja voltam a megyei közlés jogi bizottságának is, meg Zilahynak az ügyeit, jogi dolgait nagyrészt én intéztem, ezért köztudott volt, hogy én József asszony vagyok Zilahyval, többek között azért, mert ő is tíz évig melós volt, úgy végezte az egyetemét. Tehát sok rokon volt, szegény emberek voltak a szülei. Tehát hogy mondjam, Jóska engem Bánkiban ismert meg, amikor még nem vettem fel ügyvédnek, egy évig diplomás lakatos voltam, de már tanítottam jogismereteket a technikus minősített, ő meg államvizsga bizottsági tag volt, ott ismerkedtünk meg, én vizsgáztató tanár voltam, meg elnök volt. És mikor megismerte az életutat, utána egy csomó jogi dologgal jött, mert jóban lett. És akkor a vászongyűlés vége felé Kövér felállt, és mondta, hogy miután neki el kell menni vidékre, ezért most szeretné elmondani, amit mondani akar a választások előtt, milyen tanácsok, intelmek, meg hogyan készülünk, és a vége felé a beszédjének

közölt valami ilyesmit, hogy nagyon oda kell figyelni minden megyében, mert már olyan megválasztott vezetőink is vannak, akik kiváló kapcsolatot ápolnak olyan megyei kommunista politikusokkal, akit keresztapának neveznek meg, satöbbi. Mindenki rám nézett, mindenki tudta, hogy az írás nevezik keresztapának, tehát nekem jött ez, és utána befejezte, elment, szünet lett, mindenki mondta, hogy szólj hozzá, azt mondd neki, hogy mondd el, hogy elmegy a Pitschával, hogy ne csinálja ezt, de azt mondtam, hogy elment, a háta mögött nem mondok semmit. És amikor itt tizenötször jöttünk, ott volt Áder, Szájer, meg ez a szarházi is, akkor van-e még valakinek valami, hogy ott volt már normál, vagy nem, azt nem tudom, de hogy megtudta, hogy mi volt, az biztos. Mondom, hogy nekem még lenne. Mondom, figyelj csak ide Laci! A választmányi ülésen elmondtad, hogy már olyan emberek kerültek itt elnöki pozícióba, akiknél a megyében keresztapának nevezik, akármi. Először is utoljára csináltad meg Laci, csak azért nem álltam fel, azt mondtam meg neked a magamét mindenki előtt, mert elmentél. Nem lett volna, zsenánt volt. Még egyszer ne csináld, mert be lehet fejezni a szórakozást velem. Letagadta a June-omat, Laci, hát vegyük elő a hangfelvételt, hangfelvétel van róla, hogy azt nem nekem szánta. Tényleg? Én akkor lettem elnök. Ki a Keresztapa megyében a megyei közös elnökök közül. Zilahy József. Akkor kiről beszéltek? Odajöttek a fideszesek is hozzám, hogy ezt miért hagyom? Hagytam, mert elmentél. És ezek után volt az, amikor kitalálta, hogy én Zilahynak a javára vissza akarok léptetni, és vegyenek vissza. Mondom, tizenvalahány év telt el, tizenkilencvennyolc, kétezer ó-hó, hogyan már 2008, vagy 20 év múlva tudtam meg ti is tőle, hogy mit csinált akkor a választmányon. Azt se tudtam Laci, hogy ki

vagy.

-

Ühüm.

-

Tehát

azért

mondom,

hogy.

- Kilencvennyolc viszont mindent hozott, ugye?

- Igen, meg országgyűlési képviselőiséget, először megyei közgyűlési tagságot. Ez Meg egyéb más megbízatásokat is és közgyűlési alelnökséget is.

- Ez is megér egy misét, megmondom, miért. Két stratégiai bizottságba kerültem be az alkotmányjogba, mert az ügyrendi bizottságba. Akkor még ez most már egy bizottság, akkor még ez kettő bizottság volt. Tehát ez az alkotmánybíróság a legleterheltebb, minden módosítás átmegy rajta, minden. Tehát nagyon sok elfoglaltsággal jár, és amikor alelnök lettem a közgyűlésbe, akkor én csak társadalmi alelnökséget vállaltam. Meg akartam tartani az ügyvédi irodát.

Tőlem az angol-román meccset itt nézte Viktor a Bászkiné féle szallodában. Szereztem is egy nagyképernyős tévét, hogy azon nézze, meg itt volt az edzője, személyi edzője is, meg sofőrje Jani is, és akkor én tőlem megkérdezte Viktor, hogy akkor volt a kormányalakítás időszaka, megkérdezte tőlem a tavaszi választások után, hogy el tudom-e képzelni, hogy Budapesten politizáljak főállásban magasabb kormányzati szinten. Mondtam neki, hogy elképzelhető, hogy én elképzelni el tudnám, de az az igazságügy, amihez én igazán értek, azt már tudom, hogy eldőlt, hogy az MDF-kopi és tiszták lesznek a minisztériumok. Vagy fideszes, vagy MDF-es, vagy kiscgazda, így én inkább maradnék a megyében. Viktor ennek kettő oka van. Most fogja elvégezni a lányom az egyetemet. Szeretném, ha át tudnám adni neki az ügyvédi irodát, mert elég sokat dolgoztam érte. Kettő, én a megyében szívesen vállalom pozíciót, azért, mert végül is van még idő arra, hogyha szükség van rám, akkor biztosan azt mondom, megyek, de most még inkább maradnék. Azt se kérdeztem meg Attila, hogy mit akar ajánlani. Meg se kérdeztem. És akkor ezután én voltam a listavezetője a Fidesz-mdf közös listájának, meg az elnökjelöltje is, de mindenki tudta, hogy én nem akarok elnök lenni, hanem én inkább maradnék ügyvéd, meg alelnök, és én Zilás legyen. És akkor megindultak ám, mert Fidesz-színekben ugye Kövér bízta itt Papcsákot, Mádit meg mindenkit, hogy induljanak el, amikor már megvolt a többségünk, több mint 50 százaléket szereztünk a választáson, hogy vezéralj legyen az elnök. Én megmondtam nekik, hogy gyerekek, nem tudjátok összerakni az íróval szemben az elnökjelöltet. Én nem indulok elnökjelöltként, mert én megígértem, hogy alelnök leszek mögöttes Jóska, végig kampányoltuk így a megyét. Na most ezután egytől egyig, egyig se merte bevállalni magyarul. Mert racionálisan elkezdte az Ivaj, hogy Feri, te elindulsz vagy nem? Mádi Laci. Ne csináljuk a cirkuszt. Mi egy frakció vagyunk. Miután kijelentették, hogy nem, nem, nem. Utána Kun nagy többséggel megválasztották az írást elnöknek, engem általánosan elnöknek, de társadalmi pozícióban, és Bodnár Sanyi meg főállású elnöknek, gazdasági, könyvvizsgáló, satöbbi. Na most énnekem nagyon nagy veszteség volt, hogy Zilahy Jóska meghalt, de nagyon sokat is állt, hogyha Jóska életében nem akarta átadni a sorsát. Mondok példát. Amikor az állategészségügynek az éléről kirúgták az igazgatót, az neki szocialista időből nagyon jó barátja volt, én már meg nem mondom, hogy hogy hívták. Biztos, ha utánanézek, fogok tudni. Mi a múzeumban díszítették a helyére emlékszel rá.

Bemegyek a parlamentbe reggel, garázdaság után. Orrom alá dugnak egy kelet-magyarországot, megyei fideszesek. Miért kell ilyet csinálni, mit vacakol. Közölte Zilahy az újságíróknak, hogy a Fidesz megyei elnökével, az alelnök úrral

egyeztetve felvette, mit tudom én - hívták ezt a faszént - a külügyesnek a megyeházára, akit kirúgtak a kiskazdák. Ez a koalíciós pártnak őskommunista volt egyébként, mert tudom, hogy hívták. Nem tudom.

- Mindegy, majd utána.

- Nem tudom, nézek.

- Szoci volt, hát nem volt.

- Á, nem volt, nem kommunista, már nem volt, de szociális. Tehát azt akarom mondani, hogy most mit csináltam volna Attila? Mondtam volna azt, hogy velem nem egyeztetett Cziráki József. De tényleg nem. Úgy tudta meg az újságból. Tehát alelnökként azt mondta a Kőrösi elnöknek, hogy velem takarózott annak, hogy velem is egyeztetve volt, nem volt igaz. Egy kérdés elég, ha már így felhoztad, és amúgy is meg akartam volna kérdezni, ugye '91 és '99 között, az az Ilai-korszak volt. Még akkor is, hogyha '90 és '94 között nem ő volt az elnök, de alelnök volt '90-es években.

- Egyes években én voltam a védője, amikor ültetőjárást indítottak ellene közzé és elnökként. Azt tudja, én voltam a védője, és Münchenben hiányában jöttünk ki az ügyből. Szóval, hogy a '90-es éveknek majdnem a teljes évtized, az a zilai korszak volt. Miben állt a Zilahynak a különleges befolyása. Miben állt például az, hogy ez a keresztapa jelző ezt szinte országosan ismertté tette. Miben állt az, hogy a Jóska működése így ne érje majd azért, az hasonlított a NER vezetőjének a működéséhez, lopni és lopni hagyni. Ühüm. Tehát ez egy nagyon durván az emberekkel. Aki tudott, segített. Elvárta viszont, hogy visszasegítsék. Tehát itt el fogok jutni oda, hogy a beszélgetésben megérted, hogy hogyan működött ez. Jóskánál a vidéki jelentősebb polgármestereknek a névnapja, meg a születésnapja fel volt írva Kati néninél, amikor az volt, felhívta. Egy vidéki polgármester, a nagy közlési elnök, de Jóska, Isten éltesse sokáig, úgy tudom, most van a születésnapod. Az mennyibe ment, az a napirend. Na, de érted? Az apró figyelmességektől kezdve a tényleges hordható segítségig a pénzleosztásig ment, nem a sajátját osztotta. Na most, ami engem Kövér ki tudott nyírni a frakcióból, az azért Zilahy Jóskának köszönhető. Elmondom azt is, hogy milyen. Azt mondja nekem '99-es költségvetés elfogadása előtt, ami a Fidesz-kormány, a polgári kormány első költségvetése, mert a '98-as az még a korábbi.

- Nyilván az még a hon.

- Azt mondja nekem Zsiga Lajos, Kósa Jóskával együtt a gazdasági osztályvezetővel, pénzügyesekkel megnézte, nézzem meg, a költségvetésből ebben nincs benne a Nógrád, Borsod és Szabolcs Szatmár megye decentralizált, külön távú felzárkóztatási támogatásnak, ami megyenként olyan 15 milliárdot jelentett, és amit a fejlesztési tanácsok osztottak el. A Fejlesztési Tanácsnak tudni

kell, hogy a mindenkori közgyűlés elnöke volt az elnöke, de az alelnöke nem az általános alelnök, hanem akit a tanács a tagjai közül választott. Tehát énnekem közöm nem volt a fejlesztési tanácshoz ilyen módon. Na most mondja nekem, hogy beszéljek a Fidesz-politikusokkal, hogy ezt ne csinálják, hát legnagyobb sikert értük el az országban, 50 százalék fölött nyertünk, nem kellett koalíciós partner se semmi se, ehhez képest meg elveszik a dämogatást, amit a szocialisták meg adtak. Ez egy logikus jelölés volt. Megyek Szállj el Jóskához, hogy Józsi, eljut a frakcióvezető. Józsi, azt mondja, beszélj, Varga Misi, mert hát ez az elterjedt, melyek hallgatni siet. Mondom neki, Misi, ezt ne csináljátok! Még akkor nem miniszter volt, nemcsak a pénzügyi bizottság elnöke, de a Fideszben a pénzügyek hozzátartoztak, talán még járó és járó volt.

- Egy járója volt a pénzügyminiszter, igen. És akkor képzeld el, hogy mondja nekem Misi, hogy az elnökség úgy döntött, hogy meg fogja kapni ezt a plusz támogatást, de nem lesz leosztva, nem a lenti, a természetes és a társadalmi, hanem központilag lesz majd széthúzva, de higgyem el, hogy a három felzárkóztatási megye mellett ki fognak állni, megkapjuk a pénzt. Mondja az írásait, hát ez azért nem ugyanaz, hogy mi osztjuk el a pénzt, vagy nem. Én nekem, figyelj ide, én az ügyvédi pályáról jöttem, egy olyan pályáról, ahol azért van hálapénzem, satöbbi, nekem fogalmam nem volt benne arról, hogy hogy működnek itt a dolgok. Az elején, miután nekem volt a feladatom, általános alelnökként az önkormányzatokkal való kapcsolattartás, áradoztam az önkormányzati, a polgármesterektől, mert tele voltam felfigyeltem írva, hogy melyik polgármester milyen beruházást akar. Mondom, milyen előre akarnak menni, az írás nekem tetszik komolyan gondolni. Hát persze, hát olyan lelkiismeretesek élnek volna. Persze, mert ha nincs beruházás, akkor nincs pénzük. Mert onnan osztanak vissza, meg szedik. Nézte, mint Kati a moziban. Ekkor már kapitalizmus volt, csak én elég későn ismertem fel, hogy ha ennek munkát adok, akkor ez fizetni fog nekem.

- Ennyire naiv voltál, hogy ennyire tisztességesnek gondoltad a politikát?

- Nem gondoltam, hogy én nem ismertem fel azt, hogy tülekedés van a munkáért. Túlszámlázások vannak, meg visszahoztak, amiket én nem tudtam. Én elhittem azt, hogy az írás azért kardoskodik, hogy osszák le a pénzünket, mert politikailag zseni, hogy elveszik tőlünk a pénzt, ez blama. Na most azt mondja, hogy ő megbeszélte, hogy Veres Jancsi meg Vojnik Mari varrott egy indítványt, hogy a háromnegyedes támogatást honnan vegyék el és tegyék oda nekünk vissza. Ezután a színház szólt, hogy ő megbeszélte az MDF frakcióban, hogy az SZDSZ-szel, meg a szocialistákkal együtt szavaz az MDF, de még az nem elég, hogy meglegyen a többség, ezért beszélni kéne Torgyán Jóskával. Torgyán Jóskával

beszéltünk, gyerekek, az én szülőmegyém, minden szabolcsi meg fogja szavazni. Nem az egész frakció, de minden szabolcsi, és én is. Torgyán. Na, de számon akartunk hiányzók lesznek. Beszéljünk Csurka Pistával. Csurka Pistával beszélünk, azt mondja nekem Csurka, hogy Laci, hát neked évfolyamtársatok voltak Balczó Zolival. Jóban vagytok. Zoli csinálja, mondd meg neki, hogy megbeszéltük, meg fogjuk szavazni. Akkor odaértünk a szavazásnál ehhez a ponthoz, addig egyetlen egy a 600-800 indítványból ellenzéki nem ment át, ezek kuruc nagy többséggel átment. Tapsolt az ellenzék, minden. Kövér felugrott, szaladt a patkóba, megnézte, hogy kik, lekérte a szavazási listát azonnal, utána megszavaztuk az összes indítványt, elutasítottuk, ellenzékét, és ezután a zárószavazás előtt szünet volt. És bementünk a Vadászterem melletti műfejbe, és akkor már akkor szóltak nekem fideszesek, hogy Tajtékszót kövér, hogy igen, már megint Helmecki, a Csák Máté, ő szervezte, izé, mondta a magáét, meg üzen nekem, hogy lehet mást, nem muszáj ennek a pártnak a tagjának lenni, mert én soha. Mondom, hogy hát nekem ne zengessen kövér, mert tehet nekem egy szívesség. Visszamentünk, és a zárószavazásnál nem tudott kimenni, azt meg kell szavazni, mert egyben szavazod meg az egész költségvetést. Ha módosító indítvány átmegy, akkor bizony az bent van a költségvetésben. Na és akkor a következő történt, Áder megszólal, olyan tíz óra körül, mikor az áruszavazáshoz érünk, hogy a polgári kormány első költségvetésének az elfogadására és tiszteletére mindenkit, tehát mindenkit meghív egy pezsgős koccintásra a vadászteremben. Azt mondja nekem az írás, hogy hú, menjünk haza, haza, haza menjünk, mert elrúgtuk itt a focit, meg izé. Józsi, hát elrúgtuk, ki is viszi a focit, de most már nem mindegy. Hát menjünk oda, hát most el fogunk itt menekülni, egy autóval voltunk, hogy hát mi úgyis messze megyünk, mert én mondom, Józsi, ha bejössz, bejössz, ha nem, én bemegyek, én nem fogok kibujkálni. Eszem ágában is a saját megyénk mellett szavaztam, törülközővel, hogy ki haragszik, ezért meg ki nem. Nem igaz, hogy 15 milliárd olyan nagyon hiányzik egy több ezer milliárdos költségvetésből. Kész. Na jó, akkor ő is jön. Bemegyünk a vadászterembe, így nyílnak az ajtók, szemben van ugye a Duna-parti oldal. Középre rá van téve egy mikrofon, állványon. Mondom neki, hogy figyelj, Dehogyan! Álljunk meg itt oldalt, rögtön az ajtó mellett. Ha bejönnek a kutyaütők, azok úgyis középre mennek, ott a mikrofonon, onnan fognak majd beszélni vagy Orbán, vagy Janó, vagy mind a kettő, és lát mindenki, aki bejön, ők is, hogy itt vagyunk. Aztán utána, miután messze megyünk, elmegyünk, közben nem mulatozunk itt, meg nem várjuk meg, hogy kimondja autónk, kimond rosszat. Jó, legyen így. Na most figyelj!

Megállunk az ajtóban, frakkban, csokornyakkendőben, pezsgős tálcával járkál

mindenki körbe. Általában mindenki sofőrrel volt, tehát ihatott pezsgőt. Levettünk egy-egy pezsgőt, egyszer csak még egyik sincs ott a vezetők közül, egyszer csak megérkezik, előjön Áder, Orbán, meg Szájer. Ráadásul még így, hogy Szájer Áder Orbán még ezen az oldalon hajított. Levesz egy pezsgőspoharat, jobbra fordul és koccint kivel elsőnek velem. És láttam, hogy meglepődött Viktor, mert ismerem nagyon. Láttam, hogy első pillanatra nem tudta, hogy mit mondjon.

Tehát az a helyzetfelismerés, az a gyors kapcsolás, ami a feszült helyzetet is tudja oldani. Ez is, mondom neked, egy gyors összeállítású pali, bárki bármit mond. Azt mondja, szálljanak meg Ádernek, hogy a keleti birodalom helytartói. Hát mi a fosszú célja? Martin, elkezdtem röhögni, bazmeg. És akkor utána már mondta, hogy boldog karácsonyt, boldog új évet, Isten éltesen, Viktor, Janóval is kezdjük, koccintunk ekkorra. Az írás összeszedte magát, volt ideje végiggondolni ezután a közjáték után, összeszedte magát, és azzal kezdett, hogy ne tessék haragudni, miniszterelnök úr, mi egy kicsi, szegény megye vagyunk. Miről beszélünk? Zilahy úr, hát boldog karácsonyt, boldog új évet, majd a két ünnep között majd üzenek, hogy mikor gyere már fel hozzám, majd beszéljünk együtt. Isten éltesen, boldog karácsonyt! Az öreg kivirult, meg volt nyugodva, hogy na, mégiscsak jó, hogy eljöttünk. Ezután olyan 28. körül tíz órára menni kellett Viktorhoz, behívta, hogy keresse meg a miniszterelnöki hivatalos irodájába.

Mit mondjak neked? A negyed 12-12-kor majdnem sírva felhívott, hogy mindenképpen várjál meg, most indulok haza Pestről, a miniszterelnöktől. Van valami baj, van. Mondja, nem mondja telefonba, jó. Hazajött, bejött az irodába, én akkor a középső, a díszterem melletti irodában voltam az alelnökiben, kérem szépen elmondta, hogy Orbán arra nem volt képes, végig ülve beszélt vele, ő nem mondta, hogy üljön le. Végig állva hallgatta végig. Közölte vele Orbán, hogy neki konkrét információi vannak, hogy az idő lenyúlja a területfejlesztési pénzeket, vedd tudomásul, hogy ezért nem akartuk leadni, hogy ne pletykálják azt, hogy kisimulják a területfejlesztési pénzeket, és piszkosul. Közölte vele, hogy kézbuliztad magadnak, de előre szólok, hogyha bármilyen információm van, hogy visszaosztanak területfejlesztési pénzt, foghatatlanul a bilincs. Kőkeményen megfenyegette. Képzeld el, és ugye azt mondta nekem az írás, hogy részleteket már nem nagyon emlékszem, hogy miket mondott el, de Giba Tamásnak ugyanígy mondta el egyébként. Részletekre nem nagyon emlékszem, de azt mondta nekem, azt sose felejttem el. A kommunizmusban, a foci miatt börtönben is voltam. Álltam már egy párszor a szőnyeg szélén, de amit ez a kisember csinált

velem, hogy ez megalázott, gyakorlatilag kizavart az irodájából, amikor befejezte. Arra nem volt hajlandó, hogy meghallgasson. Erre én erre mit mondok?

- Hát tulajdonképpen a nevemet.

- Várjál, hogy Hany Attila. Ez Zimányinak az életében egy olyan fordulópont volt, hogy tehát azt éreztem utána, hogy nem ugyanaz az ember, az igazi, mint aki azelőtt volt, az a magabiztos, már a parlamentben sem, tehát teljesen, hogy mondjam, letargítja Indiába esett, vagy mi alól feszült vele. A pszichésen megroppantva, az meg olyan a fizikális. Nyáron jött a daganat, ősszel eltemettük. Úgy, ahogy mondom.

- Csak az jutott eszembe, hogy tulajdonképpen mégis egy árnyékkoalíciót hozott létre ennek a konkrét ügynek a kapcsán. Nyilván nem a 15 milliárd forintról volt szó, még csak nem is azt gondolom, itt az alapprobléma.

- Arról volt szó.

- A Fidesz aspektusáról volt szó.

- Amikor énnekem ezt így elmondta. Én akkor gyulladt ki a villany nálam, hogy hát azért tényleg Jóskának miből van szállodája, miből van boltja, meg satöbbi, ezt ne írjuk már le, mert Isten még.

- Persze, ezt én értem, hogy őt mi motiválja, csak a Fidesz szempontjából, vagy a miniszterelnök szempontjából, tehát hogy van egy koalíciós képviselő, vagy kettő, akik tulajdonképpen egy konkrét ügy kapcsán a kormánnyal szemben egy kvázi árnyékkoalíciót hoznak létre a szavazásra, ellenzékkal együttműködnek, tehát tulajdonképpen megtorpedózzák, megpuccsolják a saját politikáját.

- Sándor azt mondta erre Varga Misi, hogy mondom, miért csináltuk ekkora ügyet ebből a dologból Misi. Azt mondja, azért, mert ha minden megye 15-30-50 millióval ellenzékkal összepaktálva megszavazgat magának ezt-azt, akkor szétörik az egész költségvetés. Azt mondja, most ez fordult elő, de ez nem szabad, hogy ez példaértékű legyen, ez volt az egyik, amikor Áderrel beszéltem, Áderrel is nagyon jó viszony voltam, még talán jobban, mint Viktorral, mert Áder nagyon jól képzett jogász, meg Szájer is. Mindegy, hogy ilyen pedofil, meg olyan szájjal az egy okos fiam.

- Ő nem a pedofília, ő csak szereti a másik nemet. Na jó, oké.

- Vannak más vélemények is.

- Mindegy. Tehát azt akarom mondani, hogy Áder erre azt mondta nekem, ülj le kövérrel, a kövérnek az a fixa ideája, hogy te vagy a Csák Máté, és Kövér a központosított Fidesz hatalomnak a híve, te meg vitorla is, meg bárkivel képviselt bármikor a megye véleményét. Kövérné nincs megyei, meg regionális, meg partikuláris vélemény csak központi fidesz akarat van. Hát mondom, én azt várjam meg, hogy a körülményeimmel le fogok ülni tárgyalni, mert én azért, én

mondom, én nyíltan akkor a vászongyűlésen nem, de a tíz megyei képviselő előtt megszégyenítette, meg itt i. Állítsd le magad, öreg, mert hát leveszed.

- De ennek a politikai kultúrának vagy politikai felfogásnak, ennek azért lehet eredője az, hogy '90 és '94 közötti MDF működés, hát az nagyon sokszor analógiába torkolt, merthogy a kormánypárti képviselők szavazták le az improvizációt vagy a saját indítványukat, tehát olyan szinten komolyan vették ezt a demokrácia nevét.

- Képzeld el, képzeld el, hogy volt olyan, hogy Salamon Lacinak volt olyan indítványa, amit kiderült utólag, hogy ő maga se szavazott meg. Aha! Halló!

Itt

vagyok.

Egy interjút készítek velem innen az egyetemről egy tanár. Most nem jó, és július 10-én szült hármas ikreket, két fiút.

- Ó, gratulálok! Ő hívott össze az életemet.

- Ó, gratulálok! Hármas ikrek. És legalább ők is lányok. Kettő fiú, egy lány.

- Na, akkor ez a vonal most megszakadt.

- Úgy látszik, ugye? Majd a legidősebb unoka is lány, ugye?

- Az is lány.

- Az is lány.

- Tudom, hogy három lány. Igen, azt tudom, hogy három lányod van.

- Azt akarom mondani. Azt akarom neked mondani, ami hülyeség volt viszont.

Tehát Kövérnek abban politikailag hangsúlyozom, abban igaza volt, hogy nem kellenek a Csák Máték egy pártba, a központi akaratnak kell érvényesülni. Ha sikeres akar lenni egy párt, azt ennyi idő alatt megtanultam. A Fidesz sikerének az a titka, hogy van egy vezér, akit követnek, gyakorlatilag feltétel nélkül. Ilyen egyszerűen. Ebben a kövérnek biztos igaza volt. Le kellett volna ülni velem, de megsértődni a testvérének. Esküszöm, hogy nem tudtam, hogy a testvérének a nyomdájába nyomták a plakátot.

- És a naivitásod része volt.

- Hanem leülni vele. Én nem akartam Csák Máté lenni. Nekem eszembe jutott, hogy Zilahy Jóska azért veri magát, mert ő akarja azt a pénzt. Nem én, ő. Hát énnekem közöm nem volt a vesztesi tanácshoz, Varga Misivel, hogy már nem tudom melyikkel beszéltem, utána fel sem merült, hogy engem valamikor is megvesztegettek volna, amikor már én osztottam el. Ezt a pénzt viszont én osztottam le bármilyen furcsán, mert én lettem a fejlesztési tanács elnöke, mert Jóska már '90-ben meghalt. '89-ben meghalt.

- 2009-ben.

- 2009-ben váratlanul, vagy legalábbis viszonylag hirtelen meghal Zilahy József megyei közgyűlés elnöke, és hát elég sajátos körülmények között.

- Nem engem okozott.

- Leszel a közgyűlésen. Ugye pont erről beszéltünk eddig, hogy a központi akarattal szembemenni életveszélyes, és aztán eltelik egy ehhez a költségvetéshez képest egy alig több mint egy fél év, és aztán ebbe a játszmába játékosként belekeveredsz, hiszen a Fidesz-központ akarata és direktívája ellenére, és hát tulajdonképpen szintén egy ilyen árnyékkoalícióval közgyűlési elnöknek választanak, tulajdonképpen két jelöltje van a Fidesznek a közgyűlés elnöki posztjára. Hogy volt ez a történet?

- Nem is két jelöltje volt, mert az volt, hogy a Fidesz-frakció az engem jelölt. Leutazott ide, a Szolnok egykori polgármestere milyen Attila?

- Várhegyi.

- Attila meg leutazott id, talán kövér is. Megpróbálták meggyőzni a Fidesz-tagságot, hogy ne engem jelöljenek. Igen ám, de én nagyon népszerű voltam a megyében, és a Fidesz-szankció többsége az engem támogatót. Volt egy csapat, volt egy rész, aki ilyen önjelöltek, ilyen Máli Laci, akkor Karakó, ne írjuk le, hogy önjelöltek, hanem volt egyoké neked mondom, hogy jelöltek. Nyilván sokan ambicionálták a közgyűlése el Lacitól kezdve Papcsák Feriig, Karakó sorolhatnám még, majd mindjárt mondom, hogy miből lehet tudni, hogy hányan szerettek volna még itt közlésének ott lenni, és akik már beálltak rögtön szinte, még ha az én embereim voltak, akkor is beálltak a Kövérék-féle vonalhoz, és jelölték Tóth Andrást a köz és elnökjelöltnek. A kisgazdálkodók vacilláltak, hogy kit, meg mit, vagyis tőlem olyan hollywoodi árat kértek, amit nem voltam hajlandó megvonni, ha elnök leszek. Tudom, két kisgazda elnök vagy akármi, szóval azért van egy földön. Na és akkor az volt, hogy a végeredmény ugye az lett, hogy 248-ra, 248-r, nem, vagyis nem. 34-8. Nem, 32-8 arányban lettem én elnök titkos szavazással. Magyarul négyszeresét kaptam a fülkében, mint az ellenem elindult hivatalos fidesz jelölt, mert ők azt mondták, hogy az a hivatalos jelölt, de a másik, a Fidesz frakciójelöltje viszont én voltam. Na mostan, ténykérdés, hogy a szocialisták a kisebbik rosszat választották, engem, nem Tóth András, az teljesen biztos, hogy volt benne bőségesen szocialista szavazat is.

- De egy előzetes egyeztetés.

- Nem volt rá egyeztetés, hanem arról szólt a történet, hogy tudták, hogy én a városnál is együtt tudtam működni fideszes városi elnökként Csabainéval a város érdekében, és tudták, hogy itt is, én nem voltam egy ilyen elvakultak, akivel lehetett tárgyalni a megyénél, tárgyalt velem, meg lehetett velem egyezni. Viszont, tehát féltek egy központilag vezérelt fideszes csinónyiktól. Baja felül

utólag megmondta, hogy te voltál a kisebbik rossz. Ezért támogattunk téged. Na most, és ez igaz volt, szóval kiszámoltuk, azért nagyon kellett ahhoz, hogy én 32-8-at nyerjek. Várjál! És miután Zilahynak meghalt, az ő helyét nem töltötték be, mert a listán Szalai az esperes jött volna, és azt tudták, hogy az én emberem. Inkább nem szavazta meg a Fidesz. Az, hogy behozzuk az iraki helyére a képviselőt, hogy eggyel kevesebb legyen. És hét tartózkodott, hét. Nem szólt se Tóth András, se énrám. Akkor volt hét elnökjelölt?

- Volt bizony.

- És amikor a jelölést elfogadtad, akkor nem érezted, hogy az előzetes tapasztalatok okán esetleg erről személyesen egyeztetni kell, vagy kvázi engedélyt kell kérni hozzájárulást kell kérni a miniszterelnöktől, vagy ez a te függetlenségednek, önjárásodnak voltak.

- Nem, a következő, azon a napon, pénteken délután kellett volna találkoznom Orbánnal, amelyik napon délelőtt már megválasztottak elnöknek. Nem Orbánnal, Kövérrel, aki akkor titokminiszter volt, és miután megválasztottak elnöknek, lemondta a találkozót a délutáni találkozón.

- Ezt úgy értem, de hogy hogyha ennyire centrálisan képzelték el magát a pártot, meg az ország irányítását. Nyilván nem lettél naiv, hogy a jelölés elfogadása az nagy eséllyel a megválasztásodat is jelenti, és ez egy sor konfrontációt fog jelenteni.

- Mondok neked valamit. Azért azt tudni kell, hogy miután én voltam az alelnök az én hatásköröm volt, hogy mikorra tűzöm ki az elnökválasztó közgyűlést. És tudtam, hogy nem tűzön ki soron kívül. Összerakják ellenem a csapatot. Megfélemlítik, kiszedik az embereimet, igennek, szóval tudtam, hogy az idő nem nekem kedvezett. Ezért kitűztem gyakorlatilag soha nélkül. És azért nem egyeztettem már a Viktorral se, mert leutazott két frontember ellenem kampányolni a Fideszbe. Erre én azt mondom, hogy jó. Ha megnyeritek, szólj, akkor félreállok. Ha meg én nyerek meg, akkor megpróbálok veletek együttműködni, hát nem volt egyszerű. Óriási visszhangot váltott ki a korabeli sajtó tele volt vele. Te voltál tulajdonképpen az első ilyen renegált, hogy is mondjam csak, a párt akaratával nyíltan szemben álló fideszes politikai-fidesz megyei elnök.

Mi történt ezután?

- Hát először is azt csinálták, hogy Kövér a biztonsági embereivel elutazott egy választásra, amikor én napokon keresztül közgyűlési elnökként külföldön voltam. Létrehoztak egy csomó olyan Fidesz-csoportot, amit én megyei elnökként sose láttam. A mi Mindjárt mondom, közgyűlési alelnöknek a szavazatát nem vették

figyelembe, amit kötelesek lettek volna figyelembe venni a választmányi ülésen, nem csak a választmányi tagoké, és így alakult ki az, hogy Kozma Péter ugyanannyi szavazatot kapott, mint én, aki mellett lejött Kampány József titokminiszter a biztonsági embereivel együtt, aki, mert ugye védett személy, olyan volt az a vászonra ülés, mint a Rákosi-rendszerben itt a miniszter, meg a fogmederi, aki egyik ember mögé mögé állt, csak azért, hogy ne én legyek a megyei elnök. És szünetet tartottak, és akkor egy szavazattal valaki bejött közbe, egy szavazattal megnyerte Kozma a megyei elnökválasztást. Hogy mennyire voltak ők népszerűek, meg népszerűek, mint ahogy én. Utána kellett megválasztani a vásznai tagokat. Nem választották meg Kozma Pétert, amit úgy emlékszem választmányi tagnak, engem meg majdnem 100 százalékkal, ugyanezek az emberek. Nem mertek kövérrel meg a biztonsági embereivel szembemenni. Tehát ezek után, ezeket eljátszották velem, akkor azt mondom a sajtóban, hogy engemet, engemet, miután nekem jöttek, hogy zárjanak ki. Három választmányi ülést összehívtak, akkor már a Kozma Péter elnökségével, amikor már közlési elnök voltam, ahogy napirendre akarták venni a kizárásomat Vácmányon, nem érték el az ötven százalékot. Nem szavazta meg a választmányt, napirendként sem a kizárásomat, nem az, hogy nem zárt ki, hanem napirendet nem volt hajlandó tárgyalni. Ezután Kövér megcsinálta, mintha - hogy mondjam - sok nem ragadt rá az egyetemen, azt is tudom, hogy évet ismételt me, mit tudom én, de ő azért jogot végzett. Ezután, miután első koalíciós koalíciós koalíciós koalíciós koalíciós választmányon olyan 55-45 százalékos többséggel tudták átverni, hogy kizárjanak. Mert mikor Nagy Fideszben is népszerű voltam, ilyenkor Simicskó Pisti, Izsépi Tamás, ezeket se szavazták meg. Akik fontos emberek. És akkor a következő történt, a válasz meg kizárt. Ekkor én futok, kizártatok? A frakcióból nem zártak ki. Azon a napon szépen kiültem a független frakcióból. Szóltam Soltész Pistának, ezek engem délelőtt kizártak, hogy én abban a pártnak a frakcióban akkor mit keresek. A függetleneknekél jelölj ki nekem egy szavazógombot, oszt ott fogok ülni. Ott ültem Mécs Imre mögött, utána éveken át. Tehát az országgyűlési frakció nem zárt ki.

- Nem, nem.
- Hanem ott maga a Fidesz kizárt, hogy elfigyeljen.
- Én meg délután már nem ültem le közéjük, többet sose. De várjál, de nem ez az érdekes, hanem én pert indítottál.
- Pert indítottál.
- Pert indítottál.
- Azután, hogy a Fővárosi Bíróság döntését követően Kövér úrnak kellett bejelenteni, hogy helyre kell állítani a tagsági viszonyomat, miután

helyreállították vasárnap, azon a héten csütörtökön, talán 2007. július 7-én, 9-én, nem tudom, hányadikán. Összejöttem a díszterembe és sajtótájékoztatót, mint közlés ellen, és közöltem, hogy azt ígértem, hogy bebizonyítom, hogy minden indok nélkül hurcoltak meg, meg zártak ki a Fideszből, meg bebizonyítom, hogy ezt csinálták. Most pedig azt jelenteném be, hogy én abba a pártba, ahova a bírósági úton kell visszamenni, abba én nem akarok politizálni, bejelentem, hogy most viszont kilépek a Fideszből. Tehát az első Fidesz önéletrajz, hogy Helmezyt kizárták a Fideszből, az hazugság. Mert nem kizártak, én kiléptem a Fideszből önként, miután azt követően, hogy törvénytelenül kizártak. Nyilván ez a de jó, de meg a de facto.

- Milyen ma már ma már Attila, akár büszke is lehetnék, hogy ebben a társaságban.

- Hogy kizártak a pártból, hogy én léptem meg, hogy én léptem ki először. De egy biztos, hogy ez egy nyílt árulásból fölfogható, és tulajdonképpen tulajdonképpen ellenzéki közgyűlési elnökként irányította ezt követően 2002-ig a megyei. Ma már csak röhögök rajta, de tényleg sokszor sokat engedtem meg magamnak.

A tiszai árvíz idején, 2000-ben még mikor fideszes voltam, akkor még kaptam érte elismerést, miután kiültem a Fideszből, már nem kaptam érte semmilyen elismerést. Na mindegy, majd ezt is elmondom, de nem ez az érdekes.

A nagytiszteletű Alice-nél az orrom alá dugtak hétfőn este egy mikrofont a TV2-höz, a Hungary TV-hez.

- Akkor igen, míg a Csigás Logó volt, igen. Elnök ú, hogy állunk az árvízzel? Úgy állunk, hogy jó lenne a kormány elrendelni a rendkívüli veszélyhelyzetet, mert minden idők legnagyobb árvize jön, Ukrajnából olyan jelzéseket kaptam a szomszéd megye testvérmegye elnökétől, hogy körülbelül 30 gátszakadás van, és csak azért nem szakadtak még el a gátak nálunk, mert a gátszakadásnál természetes víztárolók keletkeznek ugye, és elöntött területek miatt, és nagyon nagy a baj. Tudni kell, hogy nekem akkor 150-200 milliótól nem nagyon volt több a Whismayor kerete. Ez a Whismayor keret, ez azt jelenti, hogy ha Szakolyba elviszi a tetőt a tájfun, akkor oda tudjak adni egy kis pénzt a Máriapócson villámcsapás következtében 10 százalék tudjon adni valamit a kórusoknak, tehát ez egy egész évi keret. Az árvíznél 200 millió, az semmi porszem. Érted? Homokzsákra nem elég bassza meg, meg homokra az ágy. Na és akkor, és ha a kormány elrendeli a rendkívüli veszélyhelyzetet, akkor én rendelek, mint védelmi bizottsági elnök, és a kormány fizet. Ha nincs elrendelve rendkívül veszélyhelyzet, mindaddig, ameddig van pénzem, én fizetek. Utána nyilván a kormány, de na

mindegy. Tehát nem volt mindegy, hogy és kint voltam a gáton egész éjjel, már
hétfő éjjel, és hajnal körül telefonáltak a